

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра туризму, бізнесу і психології

Кваліфікаційна робота

на тему: «Аналіз та оцінка туристичного потенціалу Греції»

Допущено до захисту

«_____» _____ 2023 року

здобувача вищої освіти групи Т 01-22з
факультету туризму, бізнесу і психології
освітньої програми
Туризмознавство
за спеціальністю 242 Туризм
Карасевич В.І.

Завідувач кафедри психології і
туризму
доктор психологічних наук,
професор Бондаренко О.Ф.

Науковий керівник:
кандидат історичних наук, доцент
Лебедева І.М.

Національна шкала _____
Кількість балів _____
Оцінка ЄКТС _____

ЗМІСТ

	стор.
ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ.....	6
1.1. Сутність, функції та складові туристичного потенціалу	6
1.2. Ступінь наукової розробки теми та методи дослідження.....	9
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ГРЕЦІЇ.....	13
2.1. Природні та природньо-антропогенні туристичні ресурси Греції.....	13
2.2. Історико-культурні та подієві туристичні ресурси Греції.....	20
2.3. Туристичні центри та туристична інфраструктура Греції	50
РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ГРЕЦІЇ	62
3.1. Сучасний стан туризму та туристичний імідж Греції	62
3.2. SWOT - аналіз та оцінка туристичного потенціалу Греції.....	66
3.3. Україна та Греція в перспективі розвитку туристичних зав'язків..	71
ВИСНОВКИ.....	73
РЕЗЮМЕ.....	76
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	78
ДОДАТКИ.....	85

ВСТУП

Актуальність теми. Туризм є однією з найважливіших сфер глобальної економіки, яка впливає на економічний, соціальний, культурний розвиток багатьох країн. За останні десятиліття туризм став не лише джерелом доходу, але і чинником поглиблення міжкультурної комунікації та розуміння різних культур і традицій. Однією з країн, що відзначається своїм вражаючим туристичним потенціалом є Греція. Греція розташована у центрі Середземномор'я, що робить її привабливою для туристів з усього світу. Захоплюючий узбережний район, чисте море, гори, міські ареали і руїни античних міст пропонують незабутні враження від відпочинку.

Грецька економіка значною мірою залежить від доходів, отриманих від туристичної індустрії. Споживчі видатки туристів створюють нові робочі місця, сприяють розвитку малого і середнього бізнесу, а також забезпечують фінансування програм збереження природних і культурних ресурсів.

Під час світової пандемії COVID-19 глобальний обсяг туристичного руху зазнав спаду, і сфера туризму в усьому світі постраждала від значних втрат. Греція, як і інші країни, не залишилася осторонь від цього впливу. Закриття кордонів та підвищена захворюваність мали негативний вплив на різні сфери життя та господарської діяльності внаслідок того, що туризм вважається однією з ключових галузей економіки країни.

Не дивлячись на негативні наслідки пандемії та складну глобальну політичну та соціально-економічну обстановку, спричинену агресією Російської Федерації проти України та кризою на Близькому Сході, туристична галузь Греції продовжує функціонувати. У цьому контексті виникає актуальна проблема дослідження туристичного потенціалу цієї держави.

Велика кількість науковців, як вітчизняних, так і іноземних досліджували туристичний потенціал Греції. Варто виокремити роботи М. Мальської [54], В. Патійчука [58, 59 60, 61,62], Н. Терентьевої, Ю. Свириденко, В. Вишневецького [41], Т. Макарової [53], А. Салабай, Л. Терещенко-Кайдан, К. Дарвіду, [45], Джон

Брентон Конелі[12] та інші. Проте слід відзначити, що в науковій літературі туристичний потенціал Греції висвітлено недостатньо. Аналіз джерел і літератури дозволяє констатувати, що зарубіжними й вітчизняними науковцями та фахівцями туризму поки не створено цілісної праці, що всебічно висвітлювала би туристичний потенціал Греції. Натомість, досліджувались лише окремі аспекти цієї проблематики.

Отже, існує потреба комплексно дослідити туристичний потенціал з метою вироблення стратегій для стабільного та ефективного використання туристичного потенціалу країни.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження, аналіз та оцінка туристичного потенціалу Греції, виявлення проблем та перспектив його використання для розвитку туризму.

Об'єктом дослідження є туристичний потенціал Греції.

Предметом дослідження є специфіка, сучасний стан, проблеми та перспективи використання туристичного потенціалу Греції.

Для реалізації зазначеної мети авторка ставить перед собою такі **завдання**:

- визначити теоретико-методичні засади дослідження туристичного потенціалу країни;
- оцінити ступінь наукового дослідження обраної теми;
- проаналізувати природні ресурси Греції та їх вплив на розвиток туризму;
- охарактеризувати історико-культурні та подієві туристичні ресурси Греції;
- дослідити туристичні центри та стан туристичної інфраструктури Греції;
- оцінити сучасний стан розвитку туризму в Греції та вивчити туристичний імідж країни;

- провести SWOT-аналіз туристичної сфери Греції, визначити сильні та слабкі сторони, можливості та загрози для розвитку туризму в країні.
- проаналізувати перспективи розвитку туристичних відносин між Україною та Грецією;

У процесі виконання кваліфікаційної роботи було використано **методи** аналізу та синтезу, історичний метод, метод індукції та дедукції, метод узагальнення та систематизації, описовий метод, графічний та картографічний методи.

Інформаційну базу кваліфікаційної роботи склали: офіційні статистичні збірники з розвитку туризму в Греції, звіти UNWTO, картографічні видання, аналітичні матеріали, спеціалізовані веб-сайти мережі Інтернет та ін.

Практичне значення цієї роботи пояснюється тим, що Греція виступає як один із центрів світового туризму та демонструє великі перспективи для різних видів туризму, але немає цілісної праці, де було б проаналізовано та дано оцінку туристичному потенціалу цієї країни. Дане дослідження може бути використане для подальших наукових праць, або ж під час підготовки матеріалів під час викладання туристичних дисциплін. Також цей матеріал можуть використовувати туристичні агентства при створенні маршрутів для туристів у Греції.

Апробація результатів роботи: головні положення та результати дослідження представлені у збірнику матеріалів конференції: Карасевич В. І. Стан туристичної інфраструктури Греції: виклики сьогодення. *Ad orbem per linguas*. До світу через мови: Матеріали Міжнародної науково-практичної відеоконференції “Наративи сучасної України у світовій геополітиці”, 18–19 травня 2023 року. Київ: Видавничий центр КНЛУ, 2023. С. 669–670.

Структурно кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, резюме та додатків. Обсяг кваліфікаційної роботи становить 76 сторінок. Робота містить 14 рисунків, 4 таблиці та 66 використаних джерела.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ

1.1. Сутність, функції та складові туристичного потенціалу

Туризм – це одна з ключових галузей економіки багатьох країн світу. Він має велику історію розвитку і зараз є невід'ємною частиною сучасного життя. Люди завжди прагнули здобувати знання, розвиватися і збагачувати свій духовний світ, завжди були відкриті до нових досліджень. Туризм об'єднує всі ці аспекти.

У науковому контексті, концепт "туризм" виокремлюється множиною тлумачень, кожне з яких залежить від академічної точки зору наукового дослідника, який працює у сфері туризму. У Законі України "Про туризм" подається наступне офіційне визначення цього терміну: «Туризм - тимчасовий виїзд особи з місця проживання в оздоровчих, пізнавальних, професійно-ділових чи інших цілях без здійснення оплачуваної діяльності в місці, куди особа від'їжджає» [45].

Туристичний потенціал – це сукупність природних, культурних, історичних та інфраструктурних ресурсів та можливостей, які можуть бути використані для розвитку туризму в конкретній географічній області чи країні, тобто можна сказати, що головними складовими туристичного потенціалу є ресурси, імідж та інфраструктура. Сутність туристичного потенціалу полягає в тому, що ці ресурси та можливості можуть привертати туристів і створювати для них унікальний туристичний досвід.

Термін "туристичний потенціал" може мати різні визначення, включаючи те, яке міститься у законодавстві України, зокрема в Законі України "Про туризм": «туристичні ресурси – це сукупність природних і кліматичних ресурсів, оздоровчих, історичних, культурних, пізнавальних та соціально-побутових ресурсів конкретної території, що відповідають різноманітним потребам туристів» [45].

Найбільш важливою складовою туристичного потенціалу є туристичні ресурси. Такий науковець як Г.В. Горин під туристично-рекреаційними

ресурсами розуміє сукупність як безпосередньо рекреаційно-туристичних ресурсів, так і всіх наявних ресурсів (природно-ресурсні, виробничі, трудові, фінансово-інвестиційні, технологічні, інформаційні та екологічні) і можливостей відповідного регіону, які можуть використовуватися або використовуються в цілях виконання фізіологічного існування людини (відпочинок, оздоровлення та туризм), забезпечення діяльності суб'єктів рекреаційно-туристичної сфери економіки, досягнення стійкості регіонального розвитку» [41].

Відома українська дослідниця, доктор географічних наук О. О. Любіцева в своїй праці дає інше визначення цьому поняттю. «Туристичні ресурси – це об'єкти природи, історії, культури, поточні події, явища, які можуть бути використані у процесі створення та реалізації туристичного продукту, будучи мотиваційною підставою для його вибору, наприклад, за видом, сезоном та іншими ознаками» [51].

Серед складових туристичного потенціалу можна виділити наступні аспекти:

- природно-кліматичні ресурси
- історико-архітектурні ресурси
- соціально-культурні ресурси
- економічні ресурси
- інфраструктурні ресурси
- інституційні ресурси
- подієві ресурси
- маркетингові ресурси

Туристичний потенціал відіграє важливу роль у розвитку туристичної індустрії та має численні функції, серед яких можна виділити наступні:

Економічна функція:

- Залучення інвестицій: розвиток туристичного потенціалу може створити можливості для інвестицій у готелі, ресторани, транспортну

інфраструктуру та інші сфери, що сприяє економічному зростанню регіону.

- Створення робочих місць: туризм зазвичай створює багато робочих місць у готельному бізнесі, ресторанах, транспорті та інших галузях.
- Збільшення податкових надходжень: Туризм може призводити до збільшення податкових надходжень через обсяги туристичної діяльності та податки на доходи.

Соціокультурна функція:

- Сприяння культурному обміну: туристи вивчають місцеву культуру, традиції та мову, що сприяє міжнародному культурному обміну.
- Підвищення культурної свідомості: розвиток туризму може збільшити інтерес до історії та культури регіону як серед самого населення, так і серед туристів.
- Збереження культурної спадщини: у зв'язку з попитом на культурні атракції та пам'ятки, зростає інтерес до збереження та реставрації культурних об'єктів.

Екологічна функція:

- Збереження природи: розвиток екологічного туризму може сприяти охороні природних резерватів та збереженню біорізноманіття.
- Екологічна освіта: туристи, особливо в природних районах, можуть бути освічені стосовно проблеми екології та ролі в охороні природи.

Інфраструктурна функція:

- Розвиток транспортної інфраструктури: заради зручності туристів розвивається транспортна мережа, що користується попитом і серед місцевого населення.
- Підвищення якості життя: відновлення та розширення інфраструктури призводить до покращення якості життя населення в регіоні.

Бізнес-функція:

- Підтримка малих підприємств: туризм сприяє розвитку малого та середнього бізнесу в сферах ресторанного господарства, готельного бізнесу та сувенірної торгівлі.
- Стимулювання підприємницької активності: попит туристів створює стимул для підприємців розвивати нові туристичні послуги та продукти.

Загальною метою туристичного потенціалу є створення сприятливих умов для розвитку туризму, що сприяє розвитку економіки, збереженню культурної та природної спадщини, покращенню інфраструктури та збільшенню якості життя населення в регіоні.

1.2. Ступінь наукової розробки теми та методи дослідження

Проблема розвитку туризму у Греції, її багата природна та історико-культурна спадщина, як туристичні ресурси цікавила багатьох науковців. Зокрема варто виділити праці таких дослідників як О. Любіцева [51], Р. Браун [12], Н. Терентьєва, Ю. Свириденко, М. Гаспаров, М. Мальська [54], О. Самойленко, В. Патійчука [58, 59 60, 61, 62].

Важливий внесок до наукового вивчення даної проблеми зробила Т. Макарова, авторки праці під назвою "Греція. Афіни та материк. Путівник" [53]. Ця праця є внеском у розуміння географічних, історичних та культурних аспектів Греції. Авторка успішно поєднує пізнавальний та інформаційний зміст матеріалу з великою кількістю ілюстрацій, що робить це видання доступним та цікавим для широкого кола читачів, включаючи туристів, студентів та науковців. Авторка докладно досліджує географічне розташування Греції, її природні особливості та історичний розвиток. Вона приводить цікаві факти та подробиці, які дають змогу читачам зрозуміти багатство культурного спадку цієї країни. Велика увага приділяється стародавнім пам'яткам, що дозволяє читачам краще оцінити історичну спадщину Греції. Окремий розділ, присвячений місту Афіни містить докладний опис визначних пам'яток та навіть карту вулиць. Рекомендації щодо вибору ресторанів і готелів додатково підсилюють корисність книги для

подорожуючих. Книга не тільки допомагає підготуватися до подорожі в Грецію, але і вносить важливий внесок у наукове дослідження та розуміння країни.

Також варто виділити статтю доктора наук В. Вишневського[41], в якій розглянуто природні атрибути Греції, що формують її привабливість для туризму. Надано стислі дані про найбільші грецькі півострови та острови. Наведено ключові відомості щодо населення країни, стану її економіки, та відзначено важливу роль сфери туризму. Подано статистику грошових надходжень, які Греція здобула завдяки туризму. Розглянуто багатство історично-культурної спадщини країни, у тому числі найбільш відомі об'єкти, внесені до Списку світової спадщини ЮНЕСКО. Крім того, автор проаналізував динаміку туристичних потоків до країни, визначивши, що до 2019 року кількість іноземних туристів була вдвічі більшою, ніж населення Греції.

Багато наукових досліджень приділяють увагу аналізу стану туризму в Греції протягом періоду з 2009 по 2014 роки, який охопив кризовий період, маючи негативний вплив на різні сфери, включаючи туризм. В одній зі статей, автором якої є К. Дарвіду, було проведено дослідження впливу глобальної та внутрішньої фінансової кризи на туристичну галузь Греції [45]. У цьому дослідженні були розглянуті основні фактори, які спричинили кризу, а також заходи, призначені для подолання цієї кризи у сфері туризму. Аналіз стосувався боргової кризи, вступу Греції до єврозони та соціальних протестів. Автор підкреслює, що зменшення доходів у туристичній галузі відбулося не через скорочення середньодобових витрат туристів, а через скорочення середнього терміну їхнього перебування в Греції. Велика увага була приділена реформам у галузі туризму і виявленню чинників, які дозволили не лише відновити втрачені позиції на традиційних ринках, але й завоювати нові. Крім К. Дарвіда [45], інші дослідники, такі як В. Патійчук [58,59, 60,61,62], Ю. Барський[62], Н. Ткачук[62], і багато інших також займалися вивченням і дослідженням цієї проблематики.

Що до релігійного туризму в Греції, то лівова частка робіт на цю тему належить В. Патійчуку[58,59, 60,61,62]. Він досліджував проблеми сучасного розвитку релігійного туризму Греції, а також особливості організації таких турів.

Деякі аспекти туристичного потенціалу Греції, такі як розвиток туризму в окремих регіонах, вплив туризму на економіку, культурний обмін, сталість туристичних ресурсів та інші, були предметом досліджень інших науковців. Однак більш глибокий і системний аналіз цієї теми, включаючи стратегічне управління туризмом, сталість екологічного туризму та вплив туризму на суспільство і культуру Греції, потребують подальшого дослідження та розвитку.

Згідно з аналізом доступних джерел, можна визнати, що тема туризму в Греції залишається недостатньо дослідженою, не дивлячись на те, що існують наукові праці, які, в різній мірі, розглядають її розвиток в цій країні. Це обумовлено великим туристичним потенціалом Греції. існують деякі важливі аспекти, що залишаються недостатньо дослідженими. Греція має великий туристичний потенціал завдяки своїй багатій культурній спадщині, природній красі і історичним пам'яткам, що приваблюють туристів з усього світу. Проте, більш глибоке і широкомасштабне дослідження цієї теми, включаючи аналіз туристичних трендів, впливу туризму на економіку та суспільство Греції, а також питання сталого розвитку туризму, ще потребує подальшого дослідження.

Дослідження туристичного потенціалу Греції включає в себе використання різних методів, які дозволяють здійснити аналіз та надати оцінку туристичним ресурсам Греції. В даній роботі були використані такі методи: аналізу та синтезу, історичний метод, метод індукції та дедукції, метод узагальнення та систематизації, описовий метод, графічний та картографічний методи. Метод аналізу та синтезу в роботі використовується для докладного розгляду та розчленування різних аспектів туристичної сфери країни. Цей метод дозволяє систематизувати інформацію, виокремити ключові компоненти та визначити їхні взаємозв'язки.

Використання історичного методу дозволяє досягти декількох цілей: розуміння еволюції туристичної галузі Греції; аналіз культурної спадщини; визначення, наскільки історичні та культурні аспекти стали основою для стійкості туристичного сектору в умовах, що змінюються; розуміння, як історичні фактори сприяли формуванню унікальних туристичних пропозицій.

Методи індукції та дедукції використовувалися для логічного та системного розгляду різних аспектів туризму та виведення загальних висновків, що передбачає застосування загальних принципів до конкретних ситуацій, тобто використання загальних теоретичних положень для аналізу конкретних аспектів туристичного сектору Греції.

Метод узагальнення та систематизації в дослідженні використовувався з метою структурування та організації різноманітної інформації про туристичні ресурси країни. Систематизація інформації сприяє більш простому та зрозумілому розумінню результатів дослідження для різних зацікавлених сторін. Метод узагальнення та систематизації в контексті аналізу туристичного потенціалу допомагає утворити комплексний погляд на аспекти галузі та полегшити процес виявлення стратегій та можливостей для туризму в Греції.

Описовий метод в роботі використовувався для детального та конкретного опису різноманітних аспектів туризму в країні. Цей метод спрямований на надання повної та точної інформації для забезпечення об'єктивності та повноти аналізу. Основні цілі використання описового методу включають: детальний опис туристичних об'єктів, характеристика природних ресурсів, опис культурних подій та фестивалів та інше.

Графічний та картографічний методи в роботі з аналізу та оцінки туристичного потенціалу Греції використовуються для візуалізації географічного розташування та розподілу різноманітних туристичних ресурсів на мапі. Ці методи допомагають краще розуміти просторові зв'язки та визначати стратегічні пункти для розвитку туризму. Тобто це може включати візуалізацію інфраструктури, графіки та діаграми для аналізу даних, планування туристичних маршрутів, оцінка доступності та транспортних зв'язків.

Комбінування цих методів дозволяє отримати повнішу картину туристичного потенціалу Греції, розкриває різні аспекти та визначає оптимальні стратегії для його розвитку. Здійснення аналізу через різні призми дозволяє створити більш об'єктивне та комплексне уявлення про туристичні можливості країни.

РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ГРЕЦІЇ

2.1. Природні та природньо-антропогенні туристичні ресурси Греції

Туризм – це доволі складна галузь, яка буде активно розвиватися при наявності всіх факторів розвитку.

Одним із факторів розвитку туризму є наявність природних ресурсів та їх розміщення. Греція розташована на Балканському півострові і має велику берегову лінію, яка обіймає Єгейське, Іонічне та Середземне моря та велику кількість островів. (Додаток А) Це сприяє активному розвитку пляжного туризму. Греція знаходиться на перехресті Європи, Близького Сходу та Північної Африки та межує з такими країнами Європейського Союзу, такими як Албанія, Болгарія та по морю з Італією. Таке положення сприяло розвитку торговельних та культурних зв'язків, а також дуже вплинуло на історію та геополітичну роль країни.

У Греції середземноморський клімат з великою кількістю сонячного світла, помірними температурами та обмеженою кількістю опадів. Завдяки географічному положенню країни, її суворому рельєфу та розподілу між материком і морем, клімат Греції дуже різний. Влітку сухі спекотні дні змінюються сезонними вітрами, які називаються мельтеми, тоді як у гірських регіонах температура зазвичай нижча. Зима в низинних районах м'яка, з мінімальною кількістю снігу і льоду, але гори зазвичай вкриті снігом. Крім того, поширеним явищем є виникнення різних кліматичних умов протягом одного сезону, наприклад, слабка спека в прибережних районах і прохолодні температури в гірських районах.

Говорячи про водні ресурси країни, то річки в Греції відносно невеликі в порівнянні з річками інших країн. Вони починаються з вершин гір, де тане сніг, перетинають долини нижче і зазвичай впадають у море або в деяких випадках в озера. Річки в Греції мілкі і бурхливі, що робить їх чудовими для рафтингу ,

річкових походів і каное-каяків. Найдовші річки Греції – Еврос і Аксиос, однак їх витік розпочинається в сусідніх країнах. Найдовшою річкою, яка протікає лише на території Греції є річка Аліакмон, яка протікає через західну Македонію. За винятком деяких ділянок річок Еврос і Лудіас, інші несудноплавні через приплив води. Уздовж багатьох річок Греції сформувалися важливі екосистеми, які охороняються міжнародними угодами.

Греція – країна, відома своїми археологічними пам'ятками, пляжами завдовжки в милю, красивими островами та смачною їжею. Маловідомо, що в Греції багато лікувальних термальних джерел. Користь термальних джерел відома з давніх часів. Гіппократ був першим, хто вивчив і записав, яким хворобам принесло користь використання термальних джерел. Найвідомішими із таких джерел є: термальні ванни Позар, розташовані біля підніжжя гори Каймакцалан у Пеллі, Камена Вурла, Озеро Вуліагмені, розташоване на околиці Афін, термальні ванни Едіпсос, Лагадас біля Салоніків, та багато інших [21].

Природні та природньо-антропогенні ресурси Греції являються важливими факторами розвитку туризму. Греція має ряд природних парків та заповідників, які зберігають багатство біорізноманіття, ландшафтів та екосистем. Ці об'єкти грають важливу роль у збереженні природних ресурсів та екологічного розвитку країни. Нижче наведено приклади найцікавіших та найвідоміших природних парків Греції.

Заповідник Південного Пінду (Піндоский національний парк) (Додаток Б.1.) є одним з найважливіших природних об'єктів Греції і представляє собою значущий екосистемний комплекс, що зберігає природне різноманіття Піндських гір. Заповідник розташований у південно-західній частині Грецьких Піндських гір, простягаючись вздовж кордону з Албанією. Заповідник включає в себе різні типи ландшафтів, від гірських луків до альпійських зон. Гірські масиви, річкові долини, озера та пасовища утворюють унікальний мозаїчний образ природи.

Заповідник включає ряд спеціальних захищених зон, таких як Архелон Сідеру, де знаходяться важливі природні місця для збереження та відновлення біологічного різноманіття. Цей природний резерват славиться своєю

біорізноманітністю та важливістю для збереження морських видів та є особливо важливим місцем для зелених і каретних морських черепах, які відіграють важливу роль у морських екосистемах та підтримці біологічного різноманіття. Архелон Сідеру відіграє ключову роль у збереженні морських черепах, які знаходяться під загрозою через забруднення вод, знищення гніздувальних місць, зміни клімату та вилови. Резерват забезпечує важливе середовище для розмноження, гніздування та життєдіяльності цих тварин. Дослідники резервату проводять наукові дослідження для збільшення розуміння поведінки морських черепах, їхніх міграційних маршрутів та впливу зовнішніх чинників на їх популяції [21].

Заповідник Південного Пінду має за мету забезпечити баланс між збереженням природних ресурсів і сталим використанням території для туризму та інших видів діяльності. Це важлива складова сталого розвитку регіону.

Заповідник Олімпу (Додаток 2.А.), розташований на відомій горі Олімп у Греції, є природним об'єктом, що має важливий біологічний та екологічний значок. Цей заповідник відіграє важливу роль у збереженні гірських екосистем та зберіганні природного довкілля. Заповідник Олімпу відіграє важливу роль у збереженні рідкісних видів рослин і тварин. Він є природним притулком для таких видів, як орли, козороги та різноманітні рослини, які знаходять у цих гірських екосистемах своє природне середовище. Однак, людська діяльність має великий вплив на гірські екосистеми заповідника, туризм, вирубка лісів, забудова та інші фактори можуть призвести до деградації природи. Тому заповідник проводить заходи з охорони, включаючи моніторинг, освіту громадян та впровадження сталого використання ресурсів [21].

Заповідник Вікос-Аоос (Додаток А.3.), заснований у 1973 році, є одним із десяти національних парків у материковій Греції та розташований за 30 кілометрів на північ від міста Яніна в північній частині гірського масиву Пінд. Він названий на честь двох великих ущелин цієї області і охоплює 12 600 гектарів гірської місцевості з численними річками, озерами, печерами, глибокими каньйонами, густими хвойними та листяними лісами. Парк є частиною

екологічної мережі Natura 2000 і одним із геопарків ЮНЕСКО та охоплює діапазон висоти від 550 до 2497 метрів. Понад 100 000 людей відвідують парк щороку та беруть участь у таких заходах, як рафтинг, каное-каякінг, піші прогулянки та катання на гірських велосипедах. Парк є значущим природним резерватом та служить природним притулком для багатьох видів рослин і тварин, які знаходяться під загрозою через людську діяльність та зміни в природному середовищі. На території парку є безліч озер, річок, каньйонів, а вся територія покрита хвойними та листяними лісами, що значно впливає на клімат. Національний парк Вікос-Аоос відомий каньйоном Вікос, який занесений в Книгу рекордів Гіннеса, ущелиною Аоос та гірським пасмом Тінфі, що не допускає холодних повітряних мас в середину континенту.

Заповідник Самарія, або ще його називають Білі Гори (Додаток Б.4.), є незвичайним природним об'єктом, який розташований на острові Крит, Греція. Цей заповідник привертає увагу своєю неймовірною гірською ущелиною, багатством рослинного та тваринного світу, а також важливою роллю в екосистемі острова. Територія включає великі системи печер і пласкі внутрішні нагірні рівнини, оточені горами. Типовий ландшафт складається з глибоких ущелин, крутих і значних вертикальних скель, що утворюють вузькі отвори. Найкрутішим, найвищим і найвужчим входом у Білі гори є Самарійська ущелина, яка була проголошена урядом Греції національним парком у 1962 році та біосферним заповідником ЮНЕСКО в 1981 році. Президентом Національного парку є доктор Петрос Лімперакіс, дослідник з Природничого музею Криту.

Також до антропогенних ресурсів належать гірські масиви. Що до Греції, то варто зазначити, що ця країна є однією із високогірних в Європі. На території Греції розташовано понад 300 великих або менших гір. Найважливішою грецькою гірською віссю є гірський масив Піндос, який утворює «хребет» материка і має своїм природним продовженням гори Пелопоннес і Крит. Більше того, більшість островів, по суті, є гірськими вершинами затонулої Егіді, яка колись з'єднувала материкову Грецію з Малою Азією.

Найвищою горою в країні є знаменитий Олімп у Македонії, який досягає 2918 метрів (пік Мітікас), тоді як близько 40 гірських комплексів по всій країні висота не перевищує 2000 метрів. Олімп є відомий у всьому світі своїм міфологічним контекстом, оскільки вважається, що 12 богів грецької міфології жили там у давнину. Він розташований на кордоні Македонії (Піерія) та Фессалії. Олімп є другою за висотою горою на Балканах після Ріли в Болгарії, а з 1938 року він також був оголошений першим національним парком Греції. Пізніше Міністерство культури Греції також оголосило його археологічним та історичним місцем.

Парнас — одна з найбільших і найкрасивіших гір країни, розташована в Центральній Греції. Найвища точка — пік Ліакура, далі йдуть вершини Царкос і Геронтоврахос. Гори Парнас мають велику площу і простягаються на префектури Беотія, Фтіотіда і Фокіда.

З 1938 року значна частина лісової території гори була оголошена національним парком, який разом із парком Олімп став першим у Греції. Гора Аполлона, як її називають, відома з давніх часів, оскільки існує безліч міфів, які її супроводжують. Згідно з грецькою міфологією, своєю назвою гора зобов'язана герою Парнасу, який побудував місто на горі, зруйноване потопом Девкаліона. Тоді жителі міста, слідуючи крикам вовків, були вигнані вище на гору, щоб уникнути потопу, де вони побудували нове місто, яке назвали Лікорей, що означає крик вовків.

Перебування Дельфійського оракула на південно-західних схилах Парнасу принесло славу горі з давніх часів до сьогодні, зробивши її такою ж священною в очах греків, як Олімп. Парнас був присвячений Аполлону та «Корикейським німфам», які жили в Корикейській печері на Лікорейі, а тут також жили музи. Упродовж усієї історії Парнас був бастионом грецьких кланів південної Греції проти набігів з півночі. Саме там відбулася битва при Фермопілах у 480 р. до н.е. Гора відіграла важливу роль у Грецькій революції 1821 року, оскільки на ній відбувалися важливі битви між греками та турками, головним чином битви при Аламані та Гравії.

Смолікас — друга за висотою гора в Греції після Олімпу, з максимальною висотою на вершині Герос — 2637 м. Вона розташована в північній частині префектури Яніна та на заході префектури Гревена, а також частина ширшого гірського масиву Піндос, що займає всю західну Грецію. Річки Аліакмонас, Венетікос і Гревеніотікос беруть початок з гори Смолікас, а на її схилах розташовано багато гірських сіл, таких як добре відомі Самарина і Сміксіс. У грецькій міфології гора Смолікас має свої корені в легендарних подіях. В одному з міфів, гора вважається місцем, де боги зустрічалися і радилися. В інших версіях, її пов'язують з божествами, які приходили на гору у ритуальних цілях або для вирішення важливих питань [21].

Описуючи природні ресурси Греції, не можливо не згадати про скелі Метеори [26]. Метеори — це особливі гігантські природні утворення, що височіють над містом Каламбака. Їхня назва належить святому Афанасію Метеоріту, засновнику монастиря Преображення Господнього (Великий Метеор), який назвав так "широкий камінь", на який він вперше піднявся в 1344 році. Але також варто зазначити, що "метеори" походить від грецького слова "meteorizo", що означає "підніматися у повітря" або "підноситися над землею". Ця назва дуже відповідає природній красі цього місця. Протягом століть, під час постійної ерозії вітрами та дощами, ці скелі набули свого нинішнього вигляду і вважаються дивом природи, унікальним геологічним явищем. На скелях з XI століття селилися аскети і відлюдники, а в XV столітті було побудовано 24 монастирі, в результаті чого була створена чернеча громада Метеори. Після гори Афон це найбільший і найважливіший монастирський комплекс Греції, вони є важливим місцем для паломників і туристів. Сьогодні діють лише шість монастирів: монастир Варлаама, Мегало Метеоро-Метаморфосі, Агіа Тріада, монастир Русану, Агіос Ніколаос Анапавсас і Агіос Стефанос. Наведені вище шість монастирів Метеори, які можна відвідати, сьогодні відреставровані та зберігають більшість фрескових прикрас. Також докладаються зусилля у співпраці з спільнотою, ченцями, митрополитами Стагіона і Метеори,

Європейським Союзом та різних громадян для підтримки та відновлення святих монастирів Агіос Ніколаос Батова та Іпапанті.

Метеори, безсумнівно, є унікальним об'єктом всесвітньої культурної спадщини ЮНЕСКО і одним із найголовніших туристичних центрів регіону Тессалія. Їхнє географічне розташування забезпечує легкий доступ із Афін та Солуні, двох великих міських центрів, а також існує задовільний дорожній зв'язок з іншими містами Тессалії. Існує інтегрована дорожня мережа, яка належним чином з'єднує Метеори з іншими дорожніми магістралями. Зокрема, місто Каламбака перетинає Національна дорога Трикала-Іоанніна, і коли завершаться роботи з підвищення європейських транспортних вузлів ПАТХЕ та Єгнатіас Одос, його географічне положення як національного транспортного вузла зміцниться. Незважаючи на відсутність регіонального аеропорту в Трікалинському регіоні, він знаходиться приблизно за дві години від Регіонального аеропорту Анхіало, який обслуговує чартерні рейси та регіональні рейси із деяких регіональних аеропортів Європи.

Отже, можна зробити висновок, що природні ресурси, такі як річки, гори, ліси та моря, є важливими компонентами природного середовища Греції та мають великий екологічний та економічний вплив.

Важливою особливістю Греції є її географічне розташування, островна природа та різноманітність ландшафтів, що створюють різноманітні природні умови та ресурси. Річки, такі як Ахелой та Нестос, забезпечують водні ресурси для поливу та питної води. Гори, такі як Олімп та Піндос, володіють багатим біорізноманіттям та є важливими для екосистем та туризму. Ліси грають важливу роль у збереженні біорізноманіття та виробництві деревини.

2.2. Історико-культурні та подієві туристичні ресурси Греції

Унікальне географічне розташування та багата історія Греції мало великий вплив на формування культури Греції. Також необхідно зазначити, що велика кількість емігрантів, таких як албанці, вірмени, болгари, слов'яни-македонці, помаки (болгарські мусульмани), турки, євреї, роми (цигани), влахи та деякі інші групи вже давно є частиною культурної мозаїки країни, хоча їх кількість зменшилася.

Велика кількість держав, які панували на території Греції активно впроваджували свої правила, культуру та вносили зміни в архітектуру Греції, тому ця країна дуже різноманітна в плані культури та історико-культурних ресурсів.

Головним містом Греції та археологічним центром є Афіни. Саме це місто визначається великою кількістю історичних пам'яток та приваблює туристів і археологів. За легендами, місто Афіни було засноване Афіною, богинею мудрості, під час суперництва з богом Посейдоном за владу над містом. Афіна виграла, подарувавши городянам оливкове дерево, яке стало символом міста.

Головною визначною пам'яткою міста є Акрополь (Додаток В.1.). Акрополь – це висока скеля з античними храмами, зокрема Парфеноном (Додаток В.2.), який є символом міста. Засноване воно було в 5 столітті до н.е. і має майже 2500-річну історію, що робить його одним з найдавніших археологічних місць у Греції. Акрополь є найточнішим відображенням блиску, могутності та багатства Афін у період їх найбільшого розквіту, золотого віку Перікла. Уламки кераміки періоду неоліту і, з околиць Ерехтейону, періоду ранньої та середньої бронзи, показують, що пагорб був заселений з дуже раннього періоду. У тринадцятому столітті до нашої ери навколо нього була побудована фортифікаційна стіна, і цитадель стала центром Мікенської цивілізації. Це раннє укріплення частково збереглося серед пізніших пам'яток і його історію можна простежити досить точно. У храмах на північній стороні Акрополя відправлялися перш за все попередні афінські культи та олімпійські

боги, тоді як південна частина Акрополя була присвячена культу Афіни в її багатьох якість: як Поліа (покровителька міста), Парфенос, Паллада, Промакос (богиня війни), Ергана (богиня фізичної праці) і Ніка (Перемога) [27].

До священної скелі можна підійти із заходу через ворота Беле, одні з двох воріт, побудованих після вторгнення герулів у третьому столітті нашої ери, або через невеликі двері під храмом Афіни Ніки (Додаток В.3.). Цей храм був побудований для відзначення афінської перемоги над перськими військами під час битви під Марафоном в 490 році до н.е. У Храмі Ніки були величезні рельєфи, які зображували бійців і героїв з цієї битви. Багато з цих рельєфів зберігаються в музеях, зокрема в Британському музеї. Храм Ніки відрізняється від інших храмів на Акрополі тим, що він має деталі в стилі корінфського ордера. Храм Ніки є однією з найменших будівель на Акрополі, його розміри дуже компактні, але декоративні елементи створюють ілюзію збільшення його розмірів, тому може здатися, що храм більший, ніж він насправді є. Далі розташований Пропілей, монументальний вхід до святилища, побудований в класичні часи архітектором Мнесіклесом. Храм Афіни Ніки, побудований бл. 420 р. до н.е. Каллікратом, домінує над бастіоном на південь від Пропілей.

Поруч з храмом було святилище Афродіти Пандемос, від якого збереглася лише частина епістіля. Навпроти північного крила Пропілей стоїть високий прямокутний п'єдестал, відомий як п'єдестал Агріппи, оскільки колись він підтримував пропозицію міста Афин Марку Агріппі, зятю Августа [8].

Парфенон, візитна картка давньогрецької цивілізації, дійсно є найбільш вражаючим з усіх (Додаток В.2.). Присвячений Афіні Парфенос, він був зведений за Перікла замість двох попередніх храмів, присвячених тій же богині. У внутрішній частині Парфенона стояла величезна золота статуя богині Афіни Парфенос, висотою більше 12 метрів [12]. Вона була однією з найвизначніших скульптур давньої Греції. Архітектурна майстерність Парфенона відома своєю оптичною ілюзією, яка робить колони на фасаді трохи нахиленими всередину. Це було зроблено для компенсації візуальних спотворень, які виникають при спогляданні споруди з різних кутів.

Навколо цього храму, а точніше навколо мармурових скульптур із цього храму розгорілися суперечки між двома державами – Грецією та Великобританією, але відома як "суперечка Елгіна" або "парфенонська суперечка", яка триває близько двохсот років. Основна суперечка стосувалася вивезення цих античних артефактів з Парфенона, античної грецької святині на Акрополі в Афінах, під час британської окупації Греції в 19 столітті. Після здобуття Британією Корфу у 1815 році, тодішній британський посланник у Османській імперії лорд Елгін отримав дозвіл зібрати фрагменти мармурових рельєфів та скульптур з Парфенону. З часом ці артефакти були вивезені до Великобританії та розміщені в Британському музеї. Це викликало невдоволення серед грецького населення, яке вважало ці скульптури важливою частиною свого культурного спадку. Офіційно вимагання на повернення мармурових скульптур до Греції були висунуті у різні періоди і при різних урядових режимах. Грецька сторона аргументує, що скульптури мають бути повернуті до свого первісного місця, а саме до Парфенона в Афінах. Вони вважають, що розташування цих артефактів у Великобританії є неправильним. Британський музей, який викупив старожитності в 1816 році, має в своїх колекціях 15 метоп, 17 фронтонних фігур і 75 метрів оригінального 160-метрового фриза. Значна частина решти скульптур, які вважаються вершиною класичного мистецтва Стародавньої Греції, знаходиться в Афінах, в спеціально збудованому музеї біля підніжжя Акрополя [4].

Протягом багатьох років ця дискусія була в глухому куті – Греція відмовлялася визнати право власності Великобританії, а Британії, здавалося, було байдуже. Колишній канцлер, який з 2021 року виконує роль голови Британського музею, розпочав переговори з прем'єр-міністром Греції Кіріакосом Міцотакісом про можливе повернення скульптур. Але Міністр культури Мішель Донелан, не підтримує цю ідею, кажучи, що повернення мармурів було б небезпечним прецедентом.

Шарлотта Гітінс каже, що є три основні причини, чому все змінюється: суспільні настрої, позиція Британського музею та роль музеїв у суспільстві. "Вся

дискусія про культурну реституцію загалом стала гарячішою, і я думаю, що широка громадськість, за межами музейних порталів, починає думати про це зовсім по-іншому", – каже вона. Опитування YouGov, проведене на замовлення проекту "Парфенон", групи, яка проводить кампанію за реституцію (і членом якої є Фрай), показало, що 53% підтримують повернення, 20% сказали, що не мають твердої думки в будь-якому випадку, і 21% були проти. Схоже, що зараз у Британському музеї також існує реальне бажання вирішити це питання. "Я думаю, що Джордж Осборн вирішив, що під його керівництвом щось має змінитися". [3]

Протягом тривалого часу багато хто сподівався на законодавство як на спосіб повернути скульптури до Греції, але ці зусилля ставали дедалі марнішими. Британський музей заявляв, що його руки юридично зв'язані і що уряд повинен змінити своє законодавство, а уряд перекладав відповідальність на опікунську раду музею як законного власника мармурів. Цей "глухий кут", за словами Шарлотти, "працював дуже зручно, оскільки зберігав статус-кво". Але стало зрозуміло, що такий спосіб розуміння власності є дуже обмежувальним. "Ці об'єкти були створені задовго до того, як була винайдена будь-яка британська правова база [4].

На північній стороні пагорба знаходиться Ерехтейон, іонічний храм Афіни та Посейдона – Ерехтея з його знаменитим ганком Каріатид – статуї жінок, що виконують функцію колон (Додаток В.4.). Ерехтейон був побудований на місці, де, за міфологією, герой Ерехтею прийняв рішення пожертвувати свою доньку Іфігенію, щоб забезпечити перемогу греків у війні з троянцями. Ерехтейон виділяється серед інших храмів на Акрополі своєю складною і неординарною архітектурою. Він має елементи дорійського, іонічного та корінфського стилів, що свідчить про його нестандартність. У Ерехтея існує підземний хід, відомий як "Підземний коридор Ерехтея", який вів до святилища з місцем, де, за міфом, було прийняте рішення щодо жертви Іфігенії [8].

На північний захід від Ерехтейона, уздовж північної стіни Акрополя, знаходиться Аррефоріон, невелика квадратна будівля, де жили Аррефори. Ці

молоді жінки ткали пеплос богині для фестивалю Панафінеї та брали участь у ритуалах ініціації. Порівняно з іншими храмами на Акрополі, Аррефоріон відзначається своєю простою архітектурою. Його будівництво відбувалося в кінці V століття до н.е. і характеризувалося відсутністю розкішної орнаментики. В Аррефоріоні можна побачити численні стародавні знаки та емблеми, включаючи анфори та статуї, які були використані під час фестивалів.

Також відомою пам'яткою Афін є Вежі вітрів, яка також відома як Часопис Андроніка Кіррестеса (Додаток В.5.). Вежа є одною із найцікавіших археологічних пам'яток в Афінах, яка розташована на римській агорі Афін, між кварталами Плака та Монастіракі та вважається першою метеорологічною станцією в світі. Вона була повністю побудованій з пентелічного мармуру в першій половині 1 століття до нашої ери грецьким астрономом з Кірроса в Македонії Андроніком Кіррестесом і має восьмикутну форму. Кожен зі сторін вежі вітрів вказує на напрямок певного вітру. Ці вітри представляють вітри Борей, Кайкіас, Евр, Апеліот, Нотус, Лівас, Зефір і Скірон. Окрім метеорологічної станції, тут була також вежа з годинником, оскільки годинник був сонячний, то в похмурі дні працював гідравлічний годинник. Вважається, що конструкція пам'ятника поєднала у собі винаходи колишніх годинникарів, таких як Архімед, Ктісівій і Філон [12].

У перші християнські роки його було перетворено на церкву або баптистерій сусідньої церкви, а на просторі біля північно-східного входу був християнський цвинтар. У XV ст. пам'ятник згадувався як храм Еола, а в свідченнях анонімного мандрівника – як церква. Храм вітрів був повністю розкопаний у XIX ст. грецьким археологічним товариством і на його честь названо навколишні райони («Aerides», що означає вітри), які й донині залишаються одним із наймальовничіших місць історичного центру Афін.

Не менш важливою архітектурною історичною спорудою Афін є Храм Зевса Олімпійського, також відомий як Олімпійський храм (Додаток В.6.). Цей храм присвячений Зевсу, верховному богу грецького пантеону, і відомий своєю величчю і культурним значенням. Храм Зевса Олімпійського є прикладом

дорійського стилю архітектури та однією з величних споруд свого часу. За розмірами він вражає: загальна довжина храму становила близько 96 метрів, а ширина близько 40 метрів. Храм міг вмістити понад 1000 вірян одночасно і мав велику культову статую Зевса. Історія храму Зевса Олімпійського налічує понад два тисячоліття. Початок будівництва цієї величної споруди припадає на 6 століття до н.е. під правлінням архонта Пісона та архітектора Лібона. Будівництво храму неодноразово переривалось через фінансові труднощі та політичні події. За часів Перських війн із середини V століття до н.е. будівництво було призупинено, але після завершення війн храм було відновлено. Справжній термін завершення храму досить важко визначити, але його головну культову статую, яку вважають однією з найвизначніших скульптур Античності, створив видатний скульптор Фідіас. Ця статуя Зевса висотою 12 метрів була виготовлена із золота, слонової кістки та дорогоцінних каменів для прикраси. Велика частина прикрас храму була створена скульптором Фідіасом, який також створив славетну статую Зевса в храмі Олімпійського Зевса в Олімпії. Культова статуя Зевса вважалася однією з найбільш шедевральних скульптур античності і стала зразком для майбутніх митців.

Храм Зевса Олімпійського став символом величі і розкоші стародавньої Греції. Його архітектурний стиль та розміри стали прикладом для майстерності античних архітекторів. Сьогодні храм Зевса Олімпійського є однією з головних археологічних атракцій Афін. Багато частин споруди були відновлені та реконструйовані, але деякі стовпи залишилися у руїнах, що надає атмосферу стародавньої давності.

Так як Афіни – це античне місто з багатою історією, тому саме тут вражаючий вибір музеїв, які відображають багатий культурний та історичний спадок Греції. Саме тому варто згадати про такий культурний захід як «Ніч музеїв». Він відбувається в багатьох містах світу, в тому числі в Афінах. Ця подія надає можливість туристам та місцевим мешканцям насолодитися музеями та їхніми експозиціями вночі, і часто супроводжується різноманітними подіями і розвагами. 2023 року Акрополь брав участь у Європейській ночі музеїв у суботу,

13 травня 2023 року, з подовженим графіком роботи з 9:00 до 12:00 і безкоштовним входом з 20:00. Також відвідувачі змогли взяти участь у галереї «Субота в музеї з 20+1 шедевром». Екскурс у виставкові простори музею, де міфи, байки, фольклор, традиції, історичні епохи і анекдоти історій людей метаморфозуються в мистецтво, та що в результаті об'єднується у яскраві емоційні переживання [8].

Окрім Акрополя та акропольського музею в Афінах також є інші численні музеї, які представляють різні аспекти грецької історії та культури. Національний археологічний музей в Афінах є одним з найвидатніших музеїв світу, що спеціалізується на зберіганні, дослідженні та виставці археологічних знахідок з Греції та суміжних регіонів. Музей має багатий історичний контекст та слугує важливою роллю в вивченні та відображенні давньогрецької цивілізації. Заснований у 1866 році, музей став однією з найважливіших археологічних установ світу [8].

Музей розташований у величезній імпозантній будівлі, яка сама по собі є пам'яткою архітектури. Експозиція музею охоплює широкий період історії Греції, починаючи з доісторичних часів і закінчуючи римським та візантійським періодами. Колекція музею налічує тисячі артефактів, серед яких скульптури, вази, ювелірні вироби, фрески, статуї, монети і релігійні артефакти. Найвизначнішими експонатами є відома мармурова статуя Посейдона з Кап Суніону, та найбільша колекція античних егейських артефактів у світі.

Національний археологічний музей в Афінах слугує не лише як сховище цінних артефактів, але і як центр наукових досліджень, де вивчається історія Греції та її внесок у світову культуру. Музей привертає вчених, археологів та любителів історії з усього світу, допомагаючи розкривати та розуміти багатий спадок цієї великої давньогрецької цивілізації.

Не менш важливим та величним музеєм є Музей Агори. Він є важливим археологічним музеєм, розташованим на історичному майданчику античної агори, що була центральним ринком та публічним простором у давньогрецьких Афінах. Музей Агори в Афінах представляє собою важливий археологічний

комплекс, спеціалізований у вивченні, зберіганні та виставці артефактів, пов'язаних з античною агорою міста. Агора була центральним публічним простором в античних Афінах, де відбувалися торговельні справи, політичні дискусії, релігійні обряди та культурні події.

Музей розташований поруч з археологічними руїнами самої агори і містить важливі археологічні знахідки, які відображають життя та діяльність античних афінських громадян. Експозиція включає в себе різноманітні артефакти, такі як скульптури, фрески, глиняні судини, монети, і важливі історичні документи. Найвидатнішими експонатами музею є скульптури і архітектурні елементи, які відкрили під час розкопок агори. Зокрема, варто зазначити Афінський водопровід, декоративні статуї та рельєфи, що відображають історію та культуру античних Афін. У колекції музею є низка глиняних табличок, які є найстарішими в світі прикладами письмового мовлення. Вони були використані для збереження публічних записів та оголошень на агорі.

Один із найцікавіших артефактів музею – це антична столова посудина, на якій відображено сцени з банкетів античних греків. Вона свідчить про їхні культурні звичаї та традиції.

Сама антична agora в Афінах, на якій розташований музей, була включена до Списку світової спадщини ЮНЕСКО. Ця територія визнана важливою для світової культурної спадщини через своє значення в античній грецькій історії та культурі.

Музей Бенакі в Афінах є одним із найважливіших музеїв Греції і однією з найзначущіших художніх галерей національного рівня. Музей Бенакі – це видатний художній музей, розташований в Афінах, який спеціалізується на зберіганні та показі колекції грецького мистецтва та культурних артефактів. Музей був заснований Еммануїлом Бенакі в 1930 році, і він нині вважається одним із найбільших та найзначущіших музеїв Греції. Головна будівля музею розташована в історичному районі Колонакі в Афінах і є сама по собі архітектурною пам'яткою. Вона спроектована в стилі νεοβυζαντινός (необизантійський) і є вражаючим прикладом архітектури того часу. Він включає

понад 45 000 експонатів з особистої колекції Антоніса Бенакіса та інших жертводавців, які наслідували його приклад. Експонати в музеї розділені на 6 колекцій. Колекція "Греція" в Музеї Бенакі представляє собою надзвичайно важливий архів, що включає в себе різні аспекти грецької історії, культури та національної спадщини. Ця колекція складається з різноманітних артефактів, документів і об'єктів, які відображають багатий і різнобарвний світ Греції.

Колекція "Дитинство, іграшки та ігри" в Музеї Бенакі є захоплюючим архівом, який відображає ігрову та дитячу культуру в Греції на різних історичних етапах. Ця колекція розкриває те, як діти розважалися та вчилися в різних часи в історії Греції, а також які іграшки були популярними в різних епохах. У колекції представлені різноманітні настільні ігри, дерев'яні іграшки, ляльки, м'які іграшки, конструктори, дитячі малюнки, дитячий одяг і аксесуари, які використовувалися в певний період для ігор і святкувань.

Колекція Коптського мистецтва в Музеї Бенакі в Афінах представляє собою вражаючу збірку артефактів і об'єктів, пов'язаних з історією та мистецтвом коптських християн в Єгипті. Ця колекція відображає багатство та різноманітність коптського мистецтва, культури та релігії. Він включає в себе багату групу текстилю, металообробки та різьблення по дереву, що представляє продуктивні частини Єгипту протягом V і VI століть.

Китайська культура, починаючи з третього тисячоліття до нашої ери і закінчуючи XIX століттям нашої ери, представлена більш ніж 1300 об'єктами, в основному подарованими Евморфопулом, такими як вази, похоронні статуетки, порцеляна, дрібні вироби, напівдорогоцінне каміння і т. д.

З ісламським мистецтвом можна познайомитися у неокласичному комплексі XX століття, що складається з двох будівель і розташований у районі Керамейкос. Колекція є однією з найважливіших у світі, включаючи понад 8000 експонатів з Європи, Близького Сходу, Північної Африки, Персії та Індії, які охоплюють еволюцію ісламського мистецтва від першої появи ісламу до XIX століття.

Важливою частиною музею є галерея Нікоса Хаджикіріакос-Гіка. Вона функціонує як додаток до музею і була подарована великим грецьким художником. Галерея розміщена у будинку, де художник проживав протягом сорока років, і тут представлені його роботи, що представляють усі аспекти діяльності Хаджикіріакоса-Гіка.

Інші музеї Афін також є важливим аспектом культурної та історичної спадщини, які відображають велич грецької культури: археологічний музей Кераміки, музей традиційного грецького костюму, військовий музей, візантійський музей, новий музей Акрополя.

Культурне життя Афін також різноманітне. Тут відбувається безліч культурних подій, так як Афіни, як столиця Греції і одне з найважливіших культурних центрів Середземномор'я, регулярно приймають численні культурні події та заходи, які привертають увагу місцевих жителів і туристів з усього світу. Більшість із них відбуваються в театрах під відкритим небом протягом літа, тоді як зимові фестивалі зазвичай відбуваються в Концертному залі Афін. Це свідчить про різноманітність подієвих туристських ресурсів.

Афінський Фестиваль (Athens Festival), також відомий як "Φεστιβάλ Αθηνών", є одним із найважливіших та найстаріших культурних заходів в Афінах і Греції загалом. Термін його проведення припадає на літні місяці. Цей важливий захід приймає відомих вітчизняних і нових митців, а також всесвітньо визнаних творців, як у сфері театру, музики та танцю. З'їжджаються натовпи вітчизняних глядачів, а також глядачі з усього світу. Його головним акціонером з моменту заснування залишається грецька держава [23].

Багато заходів Афінського Фестивалю відбуваються в історичних локаціях міста, таких як Одеон Герода Аттикуса (Herodes Atticus Odeon) і Мегарон Музики (Megaron Mousikis), що робить їх додатково захопливими. Фестиваль сприяє популяризації грецької культури та мистецтва в світі, а також сприяє взаємному розумінню та обміну ідеями між країнами.

Фестиваль також відзначається за своїми експериментами у сучасному мистецтві, де митці використовують технології, інтерактивність та проєкції для

створення нестандартних вистав. В інтерв'ю з оглядачем Guardian художня директорка афінського фестивалю Катерина Еваггелату висловила власну оцінку відбору та презентації цьогорічних вистав на початку фестивалю "Афіни – Епідавр", зазначивши: «Хоча люди все ще сподіваються побачити постановки, вірні стародавньому тексту в цьому особливо священному місці, вони стали дещо більш відкритими для більших експериментів» [22].

Не менш важливим є вище згаданий фестиваль Афін та Епідавра. Фестиваль "Athens & Epidaurus Festival" має глибокі корені, що сягають кінця ХХ століття. Ця подія була заснована з метою оживлення і популяризації античної грецької драми та мистецтва. Своєрідною кульмінацією фестивалю став концерт під назвою "Ода до радості" на стародавньому амфітеатрі Епідаури у 1955 році. З тих пір фестиваль став щорічною традицією, привертаючи як грецьких митців, так і талановитих артистів з усього світу. Він поєднує класичну античну спадщину зі сучасним мистецтвом, створюючи унікальну платформу для вистав та виступів різних жанрів. Вистави в двох античних театрах Одеон Герода Аттичного та Античний театр Епідавра є основними моментами фестивалю. Обидва відомі своєю зразковою акустикою та багатьма великими творами класичних драматургів, таких як Софокл, прем'єри яких відбулися в театрі Епідавра в античні часи. Античний театр Епідавра розташований на території археологічних розкопок святилища Асклепія на Пелопоннесі, що лише за 30 метрів від мальовничого Нафплію та за дві години їзди від Афін. Від моменту свого заснування у 1955 році фестиваль "Афіни та Епідавр" неодноразово виступали всесвітньо відомі артисти різних жанрів виконавського мистецтва; серед них – найвідоміші імена в музиці, театрі й танці, зокрема, Френк Сінатра, Марія Каллас, Лучано Паваротті, Марта Грем і Рудольф Нурієв. У Стародавній Греції майже все робилося на честь богів. Тож, хоча перегляд театру був формою розваги, він також мав певну мету. Театр слугував способом вшанування Асклепія. Асклепій, син Аполлона, був грецьким богом зцілення та медицини, і саме через нього стародавнє місце називається Святилище Асклепія [23].

На відміну від нього, Одеон Ірода Аттичного лежить під пагорбом Акрополя, домінуючи над західним кінцем його південного схилу.

Фестиваль Грецького театру та танцю, відомий також як "Greek Theatre and Dance Festival," також є важливим культурним явищем у сучасних Афінах. Цей фестиваль став символом об'єднання античної спадщини із сучасним мистецтвом, який сприяє культурній трансформації та виражає вишуканий витвір мистецтва на міжнародному рівні. Фестиваль має коріння в багаторічній історії грецького театрального мистецтва, яке відоме своєю глибокою історією та впливом на мистецький світ. Ідея поєднати античні театральні традиції із сучасністю народилася з бажання відзначити глибокий культурний спадок Греції та його актуальну роль у сучасному світі.

Фестиваль почав свою історію у другій половині ХХ століття і відтоді став платформою для виразу та вивчення мистецтва в різних його проявах. У цей період він зазнав росту популярності та міжнародного визнання, завдяки чому привертає артистів та глядачів зі всього світу. Фестиваль вражає різноманіттям своєї програми. Він включає в себе вистави класичних античних драм, від творів Есхіла до Євріпіда, які виконуються на стародавніх амфітеатрах, які самі по собі є архітектурними джерелами культури. Ці вистави відображають глибоку історичну та філософську спадщину Греції. Однак фестиваль також активно підтримує сучасне театральне мистецтво та сучасний танець. Він надає можливість молодим талантам та визнаним артистам показати свою творчість та експериментувати з новими формами виразу.

Фестиваль грецького театру та танцю є важливою платформою для дослідження, демонстрації та популяризації театральної та танцювальної спадщини Греції. Фестиваль вітає артистів та гостей з різних країн світу, що робить його подією міжнародного значення. Це допомагає унікальному культурному обміну і сприяє розумінню та співпраці між національними та етнічними групами.

Греція має давні спортивні традиції, що дає змогу розширити асортимент подієвих ресурсів. Цікавою подією, яка привертає увагу не лише туристів, але й

спортсменів є Афі́нський марафон. Ця спортивна подія має глибокі історичні коріння та символічне значення. Вона вважається не лише спортивною подією, але й символом культурної спадщини Греції.

Афі́нський Марафон був вперше запроваджений на сучасному етапі 1896 року під час перших сучасних Олімпійських ігор. Спортсмени бігли від міста Марафон до Афін, повторюючи легендарний шлях грецького війська, яке носило новину про перемогу в битві над персами під Марафоном в 490 р. до н.е. Історія марафонського бігу стала символом відваги та витримки, а перемога греків — символом перемоги над загарбниками.

Сьогодні Афі́нський Марафон є великим світовим спортивним заходом, який привертає тисячі бігунів з різних країн. Траса марафону проходить через мальовничі місцевості, включаючи гірські дороги та міські вулиці, з завершенням в столиці, перед античним стадіоном Панатенаїко. Перетинати фінішну лінію Афі́нського Марафону є величезною честю для бігунів. Офіційна дистанція марафону, як встановлено Міжнародним Олімпійським Комітетом, становить 42,195 кілометрів. Ця дистанція була вперше запропонована під час лондонських Олімпійських ігор 1908 року для того, щоб забігти від палацу Віндзор до королівського боксу на стадіоні Вайт-Сіті. Один із найвидовищніших моментів Афі́нського Марафону – це фініш на стадіоні Панатенаїко, який був побудований з мармуру та має античне походження. Це додає події особливого історичного та культурного значення. Впродовж років маршрут Афі́нського Марафону зазнав деяких змін, проте завжди завершується на стадіоні Панатенаїко.

Цей марафон став символом спортивних досягнень та відзначається великим ентузіазмом з боку глядачів, які виходять на вулиці, щоб підтримати учасників. Афі́нський Марафон також є стимулом для розвитку спортивного туризму та сприяє популяризації здорового способу життя та фізичної активності.

Давня грецька традиція, яка збереглася і до сьогодні – це Панатенейські Ігри. Панатенейські Ігри були одними з найважливіших свят стародавніх Афін

та Аттичного союзу. Вони відзначалися своєю релігійною та культурною важливістю і були призначені для вшанування богині Афіни Парфенос (богині мудрості, війни і мистецтва) та відзначалися численними подіями та змаганнями.

Панафіней, згідно з античною традицією, походить від божественного сина богині Афіни, який заснував Афіни на честь богині. Міфічний цар Еріхтоній, бажаючи вразити світ, зібрав чотирьох білих коней у колісницю, а потім пробіг ринковою площею, прикидаючись сонцем. Ймовірно, це було святкування закінчення жнив. Коли Тесей об'єднав поселення в одне місто, це свято отримало назву Панафінеї і стало відзначатися 28 числа місяця Екатомбїон (липень). Ці Панафінеї спочатку називалися Малі Панафінеї і святкувалися щороку аж до часів Солона.

Великі Панафінеї були започатковані за часів Пісістрата у 565 році до н.е. і святкувалися кожні чотири роки. Вони тривали дванадцять днів та перетворилися на одне з найважливіших свят Стародавніх Афін. Пісістрат навіть заснував гімнастичні та музичні ігри під час фестивалю. Вперше вони розпочалися з декламації гомерівських епосів. Згодом переросли у змагання гітаристів та флейтистів з грошовими призами та вінками для переможців. Особливо важливим було те, що змагання були відкриті для всіх греків і не обмежувалися афінянами. Поступово були введені кінні змагання та перегони на колісницях. Також з часів Пісістрата до програми ігор було додано п'ятиборство (біг, боротьба, бокс, стрибки та метання диска) [23].

Запалення смолоскипів було частиною урочистих обрядів Панатенейських Ігор, які проводились на честь богині Афіни Парфенос. Сам термін "Панатенейські" визначається як "всі афінські". Ігри об'єднували всіх громадян Афін, незалежно від їхнього статусу, і вважалися символом єдності міста. Увечері напередодні Великої Панафінеї відбувалися панничі з танцями молодих хлопців і дівчат. На сході сонця, 28 Екатомбайона (липня), в день народження Афіни, починалася факельна хода, щоб перенести вогонь з гаю Академії за містом до вівтаря Афіни на Акрополі. Після цього все населення брало участь у великій процесії, яка починалася від Керамейкос і закінчувалася в Акрополі, щоб

нести священне покривало, призначене для Афіни Поліади, а також інші підношення для богині. Покривало являло собою велику квадратну тканину із зображенням битви гігантів, яку щороку ткали елітні афінські діви під наглядом жриці богині. Ця ж тема була зображена на фронтоні храму Афіни, побудованого за часів Пісістрата на Акрополі, і була пов'язана з міфом про її участь і відзнаку в Гігантській битві. Покривало розстелялося як вітрило на колісному кораблі, що перетинав Агору і досягав Ареопагу, а потім його несли в руках і доставляли жерцям, які одягали в нього статую богині. У процесію входили жінки, що несли їх на своїх головах кошики із пожертвуваннями для богині, люди похилого віку з оливковими гілками, юнаки на конях, а також чоловіки, що тримали контейнери, човни, і жінки чи молоді дівчата з водою на плечах. Приношення і перевезення цих суден було обов'язком орендарів. За процесією йшли всі тварини (козли, барани, бики, корови, вівці), призначені для жертвопринесення Афіні.

Відродження Панатенейських Ігор почалося у другій половині ХХ століття. За ініціативою грецьких академіків та істориків, а також зусиллями організаторів культурних подій, ця давньогрецька традиція була відновлена з метою відзначити її важливість для грецької культури та спорту. Подія сприяє підвищенню національної гордості та єдності серед греків. Відзначаючи традиції своєї давньої культури, греки відчують себе більш зв'язаними зі своєю спадщиною та національними коріннями. Сучасні Панатенейські Ігри включають в себе різноманітні види спорту, такі як біг, стрибки, метання диска і молота, а також спортивну гімнастику. Змагання проводяться у різних вікових категоріях, від дітей до дорослих. Однак Панатенейські Ігри не обмежуються лише спортом. Вони також включають в себе музичні вистави, танці, театральні представлення та мистецькі заходи, що підкреслюють багатогранність і культурні багатства Греції.

Сучасні Панатенейські Ігри є живим прикладом того, як давні традиції і культурна спадщина можуть існувати в сучасному світі та мати позитивний вплив на суспільство. Ця подія є важливим символом грецької історії, культури

та спорту, і продовжує надихати людей до фізичної активності, самовдосконалення та відзначення національних цінностей.

Унікальним туристичним ресурсом Афін є евзони (Додаток Г.1.). Евзони, або грецька президентська гвардія, – це спеціальні військові підрозділи, які служать при президентському палаці, урядових будівлях і пам'ятках культурної спадщини в Греції. Евзони є однією з іконічних подій грецького туризму. Вони не тільки виконують вартові функції, але й допомагають залучити увагу туристів до культурної і спортивної спадщини Греції [23].

Хоча деякі кажуть, що евзони можна простежити до гомерівських, візантійських, а потім османських часів, їх офіційна історія починається в 1867 році, коли було створено чотири піхотні полки для охорони кордонів країни. Їхня хоробрість під час Балканських та двох світових воєн заслужила їм майже божественну репутацію. Після Другої світової війни полки були розформовані в рамках модернізації збройних сил, за винятком однієї частини, яка продовжує існувати в столиці. Її роль суто церемоніальна. Евзони цілодобово охороняють Президентський палац і могилу Невідомого солдата. Вони піднімають грецький прапор на Акрополі щонеділі одразу після сходу сонця та опускають його на заході сонця. Вони супроводжують президента під час усіх його офіційних візитів за кордон, вітають іноземних лідерів і беруть участь у двох щорічних парадах [24].

Солдатів, які проходять строкову військову службу, відбирають за фізичною силою та рисами. Ріст евзонів повинен бути не менше 1,87 метра, бажано, щоб їхні коліна торкалися, коли вони стоять у вертикальному положенні, і вони повинні бути достатньо підготовленими, щоб підняти повністю прямі ноги на висоту плечей. Усе це досягається завдяки п'ятитижневому надсекретному навчанню, яке не проходить майже половина всіх обраних кандидатів. Тих, кому це вдається, об'єднують у пару з «братом», зазвичай тим, хто дуже схожий на них. Потім дует допомагає один одному одягатися; їх уніформа, бавовняна влітку, вовняна взимку, виготовлена вручну від початку до кінця. Вони стоять на варті разом, і якщо один не може виконувати

свої обов'язки, інший не стоїть на варті разом з кимось іншим. Будь-яке спілкування під час несення служби заборонено. Проте кожен пару евзонів завжди супроводжує солдат у звичайній військовій формі. У разі надзвичайних ситуацій евзону дозволяється спілкуватися з ним, вдаривши прикладом рушниці об землю [23].

Евзони відомі своїм традиційним вбранням, яке включає в себе високі чорні чоботи, кільця на ногах, церемоніальні штани, червону спідницю, білу сорочку з вишивкою, камзол та чорний фес. 400 років Греція була під владою османів, саме така кількість складок утворюють спідницю, або фустанеллу. Звук, який чути при ходьбі солдата утворюється завдяки вбитим в підошву шістдесятьом цвяхам, або царухія. Цей звук є символічним: він зроблений для того, щоб предки чули, що греки живі та вільні.

Так як до складу Греції входить велика кількість островів, вони також відіграють велику роль в туризмі. Це пов'язано з численними чинниками, які роблять грецькі острови популярними туристичними напрямками: культура та історія, природна краса, море, гастрономія.

Найбільшим островом Греції є Крит. Крит – унікальне перехрестя континентів з довгою і бурхливою історією та великою традицією культур. Розквіт великих цивілізацій античності залишив у спадок майбутнім поколінням багату культурну спадщину з численними археологічними пам'ятками, численними музеями, пам'ятниками і храмами в поєднанні зі своєрідною критською культурою і традиціями. Сьогодні культурний туризм на Криті поступово розвивається, особливо в префектурах Іракліон та Ретімнос.

Головним містом острова є місто Іракліон. Згідно з міфом, його назву приписують ідейському Гераклу, який належав до курейців і дав місту його назву. Місто має регулярне сполучення з портом Пірей на регулярній основі і з деякими островами Кікладського архіпелагу в літній сезон.

Палац Кносос, розташований на острові Крит в Середземному морі, є одним з найважливіших археологічних об'єктів, які свідчать про величезну історичну і культурну спадщину Греції. Цей вражаючий комплекс споруд має

глибокі коріння в давньогрецькій міноанській цивілізації і асоціюється з численними легендами та міфами. Палац Кноссос побудований близько 1900 року до нашої ери та служив адміністративним, релігійним і культурним центром цивілізації, яка виявляла високий рівень розвитку в різних сферах життя. Палац мав безліч кімнат, дворів, коридорів і східців, що зробило його однією з найвражаючих архітектурних споруд свого часу. Він також служив як місце для зберігання важливих документів і об'єктів. Палац Кноссос має характерні особливості міноанської архітектури. Його стіни були оздоблені фресками, що зображували сцени з міфології та повсякденного життя. Комплекс включав великі тронні зали, споруди для купання та водоймища. Однією з найвідоміших фресок палацу є "Принц Мінос і Мінотавр". Ця робота мистецтва ілюструє легенду про Мінотавра, створену Дедалом і ув'язнену в лабіринті [29].

Палац Кноссос відіграв важливу роль в розкритті і розумінні міноанської цивілізації та античної історії Греції. Він став джерелом важливих археологічних знахідок, які свідчать про багатство та розвиток цієї давньої культури. Сьогодні палац Кноссос є важливим туристичним об'єктом і пам'яткою світової спадщини ЮНЕСКО.

Наступною пам'яткою міста Іракліон є Фортеця Кулес. Це видатна оборонна споруда, розташована в історичному центрі міста Іракліон на острові Крит в Греції. Ця вражаюча фортеця, також відома як Рока-аль-Маре, є однією з найбільш відомих архітектурних пам'яток міста і свідчить про його багатий історичний спадок. Фортеця Кулес була побудована венеціанцями в XVI столітті під час їхньої домінуючої присутності на острові Крит. Ця фортеця була споруджена для захисту міста Іракліону від потенційних загроз турецьких окупантів та інших ворогів. Пізніше фортеця Кулес перейшла під турецький контроль, і вона використовувалася як військова база і в'язниця. Протягом століть вона пережила численні зміни та реставрації, але залишилася однією з найвражаючих споруд острова Крит.

Фортеця Кулес має характерну архітектуру венеціанського стилю. Вона складається з масивних стін і оборонних веж, які надають їй могутній вигляд.

Внутрішні двори фортеці мають класичний середньовічний дизайн з аркадами і кам'яними сходами. Однією з найбільш вражаючих частин фортеці є її фронтон, на якому вишукано виконані герби венеціанських державних осіб та родин, які контролювали Крит у той період. Цей фронтон є нагадуванням про венеціанську спадщину на острові.

Фортеця Кулес є значущим об'єктом для розуміння історії Криту та венеціанського домінування в Середземному басейні. Вона також є символом боротьби за волю і незалежність Криту. Сьогодні фортеця Кулес відкрита для відвідувачів і містить музей, де можна дізнатися більше про історію фортеці та історію острова Крит. Відвідувачі можуть також відправитися на вежу фортеці, звідки відкривається захоплюючий вид на місто Іракліон та Середземне море.

Археологічний музей Іракліона – це один з найважливіших археологічних музеїв у Греції, розташований у місті Іракліон на острові Крит. Цей музей відомий своєю вражаючою колекцією артефактів, які відображають історію острова Крит та цілого егейського регіону. Музей був заснований у 1883 році під назвою "Музей Криту" і був однією з перших археологічних установ в Греції. Згодом він був перейменований на "Археологічний музей Іракліона", щоб відобразити своє місце розташування. [29].

Музей славиться своєю багатою колекцією артефактів, які датуються різними історичними періодами, включаючи давню історію Криту та егейського регіону загалом. Однією з основних частин колекції є артефакти, пов'язані з міноською цивілізацією, яка розвивалася на острові Крит приблизно від 2700 до 1420 років до н.е. Фрески з палацу Кносос, представляють собою шедеври міноського мистецтва. Також у музеї можна побачити велику кількість артефактів з інших егейських островів, таких як Санторіні і Родос. Знахідки з цих островів відображають тісні зв'язки та культурний обмін у цьому регіоні в давні часи.

Місто Ханья є однією з найпопулярніших туристичних destinations на острові Крит. Місто Ханья побудоване на території Міноської Кідонії, в кінці однойменної затоки. Це була колишня столиця Криту з 1847 року до 1972 року.

В даний час це друге за величиною місто Криту після Іракліона і столиця однойменної префектури.

Старе Місто Ханья – це одна з головних архітектурних та історичних перлин Криту, яка привертає туристів з усього світу. Історія міста Ханья налічує тисячі років. За своєю природою воно є однією з найдавніших областей Греції. Хоча сучасне місто відоме своєю венеціанською архітектурою, його історія охоплює давніший період. Однією з ключових подій в історії міста було встановлення венеціанцями фортеці у XIII столітті. Венеційська фортеця, яка зараз є частиною Старого Міста Ханья, була важливим об'єктом укріплення та торгівлі на цьому регіоні. Протягом історії Ханьї, місто було також під владою Османської імперії, що додало особливого впливу на архітектуру та культуру міста. Значущі будівництва, такі як мечеті та мінарети, були побудовані під час османського правління і залишилися як свідки історії. Культурна спадщина Старого Міста Ханья вражає своєю різноманітністю. У місті можна відвідати Музей Морської Археології, де представлені артефакти, пов'язані з морською історією міста. Також варто відзначити Музей Ханья, який присвячений історії регіону і міста.

Місто Ханья відоме не лише своєю історією та архітектурою, але й багатим культурним життям. У місті регулярно проводяться культурні події та фестивалі, які пропонують різноманітні розваги для місцевих мешканців і туристів. Фестиваль Моря є однією з захоплюючих подій, яка відзначає багатий морський спадок цього чарівного прибережного міста на острові Крит. Під час фестивалю виставляються різноманітні морські артефакти, моделі кораблів і морські інструменти. Це дозволяє гостям поглибити своє розуміння морської історії міста.

Винний туризм є важливою галуззю грецького туризму, яка набуває популярності серед подорожуючих, які прагнуть не лише відпочити, але й пізнати культурний спадок та смак місцевих вин. Місто Ханья відзначається своєю виноградною спадщиною та високоякісними винами, які приваблюють гостей з усього світу. Історія виноробства в регіоні Ханья налічує століття.

Завдяки сприятливому клімату та ґрунтам, цей регіон завжди був відомий своєю здатністю вирощувати виноград високої якості. Місцеві виноробні господарства передають секрети виробництва вин з покоління в покоління, дотримуючись традиційних методів виробництва та обробки винограду. Однією з ключових складових винного туризму є винні тури та дегустації. В місті Ханья і його околицях існують численні виноробні господарства, які вітають гостей на своїх територіях, де вони мають можливість ознайомитися з процесом виробництва та дегустувати різні сорти вина, супроводжуються стравами грецької кухні, що доповнюють смак вин. Місто Ханья також славиться своїми винними фестивалями та подіями. Фестивалі, такі як "Фестиваль Винних Пляшок" та "Смаки Ханьї", пропонують дегустації вин, майстер-класи з виноробства та виставки місцевих виноробів.

Не варто забувати, що греки – це віруюча нація, православ'я є домінуючою релігією в Греції. Грецька Православна Церква має довгу історію і глибокі корені в релігійній практиці та культурі країни. Грецькі церкви і монастирі, розкидані по всій території Греції та грецьких островів, становлять важливу частину релігійної та архітектурної спадщини цієї давньої країни. Вони свідчать про величність грецької православної віри і мистецтва протягом багатьох століть. Грецькі церкви і монастирі відомі своєю унікальною архітектурою, декоративними розписами, іконами та величністю. Історія грецьких церков і монастирів налічує тисячоліття. Вони були споруджені в різні епохи, починаючи з раннього християнства та впливу Візантії, і до нашого часу. Ці релігійні споруди відіграли важливу роль у збереженні християнської віри та культури в регіоні. Основними архітектурними стилями є візантійський та поствізантійський, хоча вони також відображають впливи романського, готичного та інших стилів. Багато грецьких церков і монастирів мають традиційні грецькі елементи дизайну, такі як біла стіна та сині двері та вікна. Вони часто прикрашені мозаїками, фресками та іконами, які відображають релігійні сцени і святих. Для православних християн у всьому світі монастирі в

Греції є місцями великих паломництв і ідеально підходять для релігійних поїздок до Греції.

Монастирі Метеора – це невід'ємна частина багатогранної культурної спадщини Греції та унікальний символ злиття природної краси, релігійного вірування і високого мистецтва архітектури. Монастирі Метеора – це унікальний комплекс монастирів, які розташовані на високих вапнякових скелях в Греції. За кілька кілометрів на північний захід від міста Калабака, вражаючі скелі Метеори піднімаються з рівнин Фессалії, що є одним із найдивовижніших місць у Греції. Багато століть тому на цих гігантських скелях із захоплюючим краєвидом, що досягає висоти понад 600 метрів, була сформована одна з найважливіших чернечих громад Греції. Грецьке слово «Метеора» означає «підвішений у повітрі», і ця фраза влучно описує це місце. Монастирі Метеора сягають своєї історії до XIV століття, коли було засновано перші обителі на цих скелях. Протягом XV-XVI століть було збудовано більшість із 24 монастирів, які існують донині. Така амбіційна споруда була спробою втечі від світського світу та створення місця для глибокої релігійної практики [26].

Століттями монахи жили в повній ізоляції. Наражаючись на погодні умови та різні небезпеки, вони покладалися на допомогу місцевих жителів, від яких регулярно отримували пожертвування у вигляді їжі, води, одягу, деревини та необхідних речей, які дозволять їм вижити. Місцеві жителі бачили в них святих людей, які приїхали жити в цей район, гідних їх підтримки. Цей ранній період є першим етапом монастирського розвитку Метеор, де переважають аскетичні фігури перших монахів-відлюдників, які живуть неорганізовано та ізольовано в печерах цього району. Приблизно в XII столітті чернець на ім'я Нілос вирішує зібрати ченців-відлюдників в більш організовану чернечу спільноту. Він встановив правила, яким слідували ченці і таким чином розпочався другий етап більш організованого монастирського розвитку в Метеорах. Осередком цієї першої організованої чернечої громади стала каплиця Дупіані, яка й сьогодні стоїть під одноіменною скелею на північно-західній стороні села Кастракі.

Через два століття, тобто у XIV столітті, інший чернець на ім'я Афанасій піднявся на другу за висотою скелю, щоб заснувати перший з монастирів Метеори, Великий Метеор. Сьогодні він вважається однією з найважливіших постатей у довгій історії монастирів Метеори, будучи засновником однієї з найважливіших чернечих громад Православної Церкви, поступаючись лише Афону. До 16 століття, коли чернеча громада Метеор була розквітом, кількість монастирів, що існували на цьому місці, досягла 24. Через століття, у XVII столітті, настав крах, і протягом наступних 3 століть монастирі Метеори постійно занепадали. Сьогодні з початкових 24 монастирів лише 6 залишаються діючими. З цих монастирів – 2 жіночих монастиря та 4 чоловічих [26].

Монастир Великий Метеор або Свято-Преображенський монастир був заснований незадовго до середини XIV століття святим Афанасієм. Цей монастир є найстарішим, найбільшим і найофіційнішим з існуючих монастирів Метеори, оскільки його назва означає «Великий Метеор». Розташований на найвеличнійшій скелі, він займає адміністративне місце серед монастирського комплексу Метеори. Як вже було сказано раніше, монастир був заснований ученим і святим монахом святим Афанасієм Метеором. На початку святий побудував на скелі церкву Феоміторос, якій присвятив і монастир. Він також побудував келії для обслуговування монахів, які почали туди сходитися. Пізніше Афанасій побудував ще одну церкву на честь Преображення Христа Спасителя, яка стала католіконом монастиря і відтоді дала йому остаточну назву. Його наступник і другий засновник монастиря, чернець святий Іоасаф, колишній цар Іоанн Уресій Палеолог, також був важливою фігурою. За більше ніж 40 років свого усамітненого життя святий Іоасаф побудував келії, шпиталь, цистерну, відреставрував храм Преображення Господнього [26].

У середині XVI століття монастир процвітав: він був наділений імператорськими та королівськими пожалуваннями і перевершував інші метеорські монастирі. В цей період було збудовано кухню, лікарню-гірологію, вежу, а також невеликі каплиці та сходи з вежі нагору. Звичайно в монастирі не обійшлося без набігів, крадіжок, мародерства і пожеж.

Бібліотека монастиря є однією з найбагатших і найцінніших монастирських бібліотек. Незважаючи на несприятливі історичні обставини, монахи оберігали і зберігали до сьогоднішнього дня безцінні скарби своєї обителі: рукописні кодекси, документи та рідкісні бланки. Сьогоднішні дані показують, що втрати, на щастя, були дуже незначними.

Свята обитель Варлаама – другий за величиною монастир після монастиря Великий Метеор, розташований на величній скелі прямо навпроти нього. Своєю назвою Варлаамівський монастир зобов'язаний відлюднику-якориту Варлааму, який вперше оселився на скелі в 14 столітті. Історія монастиря починається фактично з початку 16 століття, коли на скелі оселилися і організували свій монастир брати Іоанніни Феофан і Нектарій Апсари, нащадки старого континентального візантійського роду. У 1518 році брати Апсари докорінно відремонтували каплицю Трьох Святителів, яка була побудована на місці первісного католицького монастиря, збудованого Варлаамом, у 1536 році збудували лебідку, а у 1541 році – теперішню церкву на честь Всіх Святих. У монастирі збереглася вежа зі старовинною системою волоків, де можна побачити сітку, якою перші монахи перевозили людей і харчі [28].

Відвідувачі також можуть побачити дуже велику дубову бочку XVI століття, яка використовувалася для зберігання води. Монастир Варлаама нещодавно відкрив абсолютно новий музей, де відвідувачі можуть помилуватися досконалістю релігійних розписів ікон – переважно сучасних періоду Відродження – та дорогоцінних святих облачень священників візантійського періоду.

Монастир Русану (Monastery of Roussanou), також відомий як Монастир Святого Варлаама Русану, є одним із видатних монастирів в комплексі монастирів Метеори в Греції. Святий монастир Русану присвячений «Преображенню», але вшановується святій Варварі. Унікальність монастиря в тому, що він побудований на кам'яному стовпі і займає все плато вершини скелі, який здається природним закінченням. Сучасного вигляду він набув у третьому десятилітті XVI століття. Монастир складається з триповерхового комплексу з

католіконом і келіями на першому поверсі та з приймальними кімнатами, особняком, експозицією, іншими келіями та допоміжними приміщеннями на верхніх поверхах. Нещодавно біля основи скелі були побудовані приміщення для інших цілей – це лабораторії та бібліотека.

Історія монастиря губиться в переказах. Дата 1288 історично не доведена. Інші відомості, на які немає перехресних посилань, стверджують, що монастир був заснований у 1388 році ієромонахами Никодимом і Бенедиктом. Однак точно відомо, що між 1527 і 1529 роками брати ієромонахи Іоасаф і Максим з Джаніота отримали дозвіл від наглядача Стагонської єпархії митрополита Ларісіса Віссаріона та від ігумена Мегало Метеороса оселитися і жити як ченці на скелі Русану. Піднявшись туди, вони не знайшли нічого, крім руїн, тому розгорнули особливу будівельну діяльність. Вони побудували на місці зруйнованої Спасо-Преображенської церкви католикон і відновили монастир. Протягом останніх двох століть спостерігався поступовий занепад аж до 1940 року. Ченці і, нарешті, черниці доклали зусиль, щоб зберегти його в роботі. Під час окупації він був пограбований. Протягом 1980-х років монастир був докорінно відреставрований і оновлений та зараз діє як жіночий монастир. Католикон монастиря присвячений Преображенню Господньому, але покровителькою монастиря є свята Варвара, пам'ять якої вшановується і святкується з особливою пишнотою і благоговінням 4 грудня [19]. Церква невелика та витончена, а через особливість скелі святий цоколь звернений на північ, а не на схід, як зазвичай. Його архітектурний дизайн складається з трьох церков, розташованих на двох рівнях — один рівень нижче рівня землі, інший — над рівнем землі і має форму хреста зверху або знизу.

Раніше, доступ до вершини скелі, на якій розташований Монастир Русану, як і до інших монастирів, здійснювався виключно за допомогою дерев'яних містків та сходів, які були виготовлені вручну та вбудовані в скелі та міцно закріплені на вершині і низу скелі. Люди могли підніматися або спускатися цими дерев'яними сходами, щоб отримати доступ до монастирів. Згодом, у середньовіччі, сходи та лідниці були замінені на сучасні дерев'яні сходи,

викладені каменем. Такі сходи забезпечували кращий доступ до монастиря, але все ще були досить стрімкими та непротими для сходження.

Цей великий монастир вважається одним із найважливіших місць християнського паломництва в Європі та одним із найбільш фотографованих монастирів у Греції завдяки своїм приголомшливим краєвидам і красивій архітектурі.

Походження назви монастиря Русану досі не встановлено. Запропоновано кілька пояснень, але більшість з них недостовірні. Ймовірно, ця назва пов'язана з ім'ям першого мешканця скелі або засновника первісної церкви (XIV-XV століття). Під назвою Русану цей монастир згадується в офіційних документах і текстах з третього десятиліття XVI століття, що означає, що ця скеля була відома під цією назвою з самого початку [37].

До недіючих монастирів можна віднести такі: Монастир Святого Миколая Анапафсас, Монастир Святого Стефана, Монастир Аїя Тріада, Монастир Костарі.

Метеори є одним з 18 грецьких пам'яток, які занесені до каталогу ЮНЕСКО «Пам'ятники всесвітньої культурної спадщини» як унікальний і значущий природний куточок, який повинен відвідати кожен мандрівник. Метеори все ще захоплюють відвідувачів з усього світу незалежно від їх релігії та культури [27].

Говорячи про грецьку культуру та релігію, неможливо оминати таку важливу локацію як Афон (Додаток Д.2.). Афон – це монастирський автономний державний об'єкт, який розташований на південному півострові Халкідіки в Північній Греції. У центрі півострова гори Афон височіє низка пагорбів і гір, вершиною яких є сама гора Афон, висота якої 2033 метри над рівнем моря. Гора Афон є найбільшою православною чернечою громадою в світі, тому її називають «центром православного чернецтва». Її зареєстрована історія починається з першої появи аскетів тринадцять століть тому, за якою три століття потому послідувала поява організованих громад із правилами, структурованою програмою та спільним життям. Перший організований монастир був

побудований в 963 році святим Афанасієм Афонським і отримав назву Лавра Мегіста; по суті, воно поклало початок афонському чернецтву, яке залишилося незмінним до наших днів. Протягом своєї історії географічні межі гори Афон майже не змінювалися, і цей факт особливо стосується її сухопутного кордону, який з'єднує Афонський півострів із материком. З усіх інших сторін півострів оточений морем, яке також є природним кордоном.

З самого початку, вже в перші два століття свого існування, афонське чернецтво процвітало, що призвело до збільшення числа ченців, які проживали на Святій Горі. Це вражаюче зростання можна пояснити в основному прихильністю та повною підтримкою, яку Афон отримав від візантійських імператорів у X та XI століттях, а також унікальним географічним розташуванням Гори. Протягом XIV століття Візантійська імперія зазнала серйозного політичного та економічного занепаду, що мало жахливі наслідки для її внутрішніх справ. Громадянські війни, зростання кількості піратських набігів, агресивні дії османів у різних частинах Європи викликали численні потрясіння в балканському регіоні. Цей занепад, однак, не вплинув на Афон. Навпаки, XIV століття започаткувало період значного зростання, як з точки зору створення нових монастирів і з точки зору духовного розвитку. У цей період були засновані монастирі Діонісія, Пантократора та Григорія, а також реконструкція Кутлумусіу, Симонопетра, св. Павла і Кастамоніту. Протягом історії Афону, півострів пережив численні історичні події, включаючи різні війни та імперії, але завжди зберігався його статус священного місця.

З погляду міжнародного права, Афон – територія у складі Греції, що самоврядується на основі власної Статутної хартії 1924 року. Хартія, у свою чергу, спирається на буллу візантійського імператора Костянтина Погоната, який у 676 році Афон передав у вічну власність ченцям-насельникам. Особливий статус св. Гори закріплено у конституції Греції [6].

Відданість і любов до Бога виражається головним чином через молитву. Але цей дух присутній і в творах мистецтва. Мистецтво присутнє в іконописах, архітектурі, скульптурі, різьбі та рукописах. Православна церква не прикрашає

храми статуями, як католицька віра. Навпаки, поклоніння здійснюється через ікони, фрески та мозаїки Діви Марії, святих, мучеників та різноманітні події православної традиції, що представляють догматичні та релігійні теми. Більшість цих творів мистецтва датуються XVI століттям і далі. Від ранніх робіт залишилося небагато [6].

Великдень, святкування воскресіння Христового, є головною паломницькою подією року. Кожен окремий монастир також відзначає свій день посвячення фестивалем всеношної псалмодії, що завершується літургією, літією та бенкетом. Паломників, в яку б пору року вони не прибули, заводять до монастирського храму, щоб поклонитися мощам і отримати від них благословення. Для ченців паломницькі фестивалі є кульмінаційними моментами в житті, ритм якого базується на середньовічному літургійному календарі з його святковими і пісними періодами, чужаннями і вшануванням традиційних святих і мучеників. Повсякденне життя побудоване на дотриманні літургії та богослужінь канонічних годин, що проводяться в монастирських храмах, на середньовічному альманасі зміни світлих і темних годин кожного місяця, а також на традиційному особистому режимі православних ченців, що включає фізичну працю на користь братії, правила харчування, медитацію та безперервну молитву [58].

Однією з найвідоміших особливостей цього місця є довгострокова традиція, згідно з якою жінкам заборонено входити на територію Святої Гори Афон. Ця заборона має глибокі релігійні корені і піднімає численні сучасні питання щодо рівноправ'я та релігійних обмежень. Заборона для жінок щодо входу на Святу Гору Афон відзначалася ще в імперії Візантії, де розрізнення між чоловіками і жінками було чітко визначеним у релігійних обрядах і практиках. З тих пір ця традиція була успадкована і продовжує існувати в сучасний час. Іншим важливим аспектом є переконання, що присутність жінок на місці, присвяченому духовному розвитку, може відволікати чоловіків від своїх релігійних обов'язків. Вважається, що жінки не повинні підкреслювати свою присутність на цьому святому місці через покладені на них релігійні обов'язки. Це відображає

загальний погляд на ролі статей в духовному житті та підтримує ієрархічну структуру церкви. Незважаючи на те, що заборона існує століттями, сучасний світ постає перед питаннями рівноправ'я та дискусіями про зміну цієї практики. Деякі групи та організації виступають за зняття цієї заборони як дискримінаційної, аргументуючи це рівністю прав чоловіків і жінок перед законом та релігійною вірою.

Свята Гора Афон є унікальним історико-культурним та релігійним об'єктом, який має велике значення для православних християн та для всього світу. Вона представляє собою унікальну спадщину, що поєднує в собі давню історію, архітектурну красу, історичні цінності та духовну сутність.

Традиції та звичаї грецького народу також можуть бути унікальним туристським ресурсом. Зокрема, традиція – биття посуду. Ці обряди вони виконують на весіллях, на Пасху, День Незалежності та на різдвяні свята. Також танці є невід'ємною частиною нематеріальної спадщини грецької культури і мають багатовікову історію та великий культурний і сакральний вплив на грецьке суспільство. Грецькі танці не втрачають своєї актуальності і залишаються популярними в сучасному суспільстві. Вони виконуються на різних фестивалях, концертах і розважальних подіях. Грецькі танці стали важливим елементом грецької ідентичності і продовжують розкривати багатий культурний спадок цієї великої країни.

Згадуючи про нематеріальну спадщину, слід згадати про грецьку кухню, яка є складовою так званої «середземноморської дієти». У грудні 2010 року "Середземноморська дієта: грецький спосіб життя" була включена до списку нематеріальної культурної спадщини ЮНЕСКО. Згідно з дослідженнями, проведеними за останні 50 років у деяких частинах Середземномор'я, включаючи Крит і південну Італію, середземноморська модель харчування відповідає за довголіття її мешканців і відсутність серцевих захворювань або хвороб травної системи. Ця дієта охоплює не лише харчування, але й соціокультурні практики та традиції, пов'язані з приготуванням і споживанням їжі в грецькому співтоваристві. Середземноморська дієта акцентує на споживанні свіжих

фруктів і овочів, оливкової олії, риби, горіхів, бобових, та інших здорових інгредієнтів. Спільна трапеза є основою культурної ідентичності та спадкоємності спільнот у всьому Середземноморському басейні. Середземноморська дієта підкреслює цінності гостинності, добросусідства, міжкультурного діалогу і творчості, а також спосіб життя, заснований на повазі до різноманітності. Вона відіграє життєво важливу роль у культурних просторах, фестивалях і святкуваннях, об'єднуючи людей різного віку, стану і соціальних класів [20].

Отже, Греція – це країна з багатою історією, культурою і спадщиною, яка приваблює мільйони туристів з усього світу. У цій країні поєднуються античні руїни, чарівні пляжі, живописні острови і багатий культурний спадок, створюючи неперевершену туристичну дестинацію. Важливим аспектом цієї країни є не лише природні красоти і архітектурні пам'ятки, але і нематеріальна спадщина, яка зберігається у культурних традиціях, гастрономії і релігійних обрядах. Грецька культура славиться своєю давньою історією, яка включає в себе античні артефакти. Крім того, Греція є колыскою західної цивілізації, і її внесок у філософію, науку, мистецтво та літературу надзвичайно важливий.

2.3. Туристичні центри та туристична інфраструктура Греції

Греція – це стародавня країна, зі своєю багатою історією, яку відтворили у своїх працях багато античних письменників. Не даремно, що саме тут народжувалися герої міфів, боги, музи і в результаті, багато країн взяли цю ідею і створили власні легенди, казки, оповідання. Багато країн намагалися захопити її території, або ж нав'язати своє правління, але це лише загартувало жителів, які завжди відстоювали свою територію і свободу. Усе це важливим чином вплинуло на розвиток та культуру Греції. Культура і мистецтво в Стародавній Греції розвивалася досить стрімко і вражала і вражає досі своєю красою і величчю. Зважаючи на це, є велика кількість островів, які можуть зацікавити

туриста не лише морем, а й своєю історією, культурою та архітектурою. В центральній частині Греції головні об'єкти знаходяться в столиці, в стародавньому місті Афіни. Однією з найвідоміших архітектурних перлин є Акрополь, комплекс стародавніх будівель, який включає Партеон, Ерехтеїон та інші давні храми, свідчення величі грецької цивілізації та є внесені до Списку світової спадщини ЮНЕСКО, визнаючи його унікальну історичну та культурну цінність. Безумовно, столиця Греції є справжнім скарбом для істориків і культурологів.

Наступний туристичний центр Греції – Салоніки. Це чудове місто, яке вважається другою столицею країни, а також культурною столицею Греції, розташоване на березі мальовничої затоки Термаїкос. Сьогодні Салоніки називають містом трьох цивілізацій: римської, еллінізму та візантійської [11].

Завдяки тому, що це місто було під владою кількох держав, тут є велика кількість різноманітних пам'яток і багато з яких внесені до Списку світової спадщини ЮНЕСКО серед яких монастир Латомос, храм святого Миколая Орфаноса, храм святого Пантелеймона, церква Ахіропіїтос, стіни Салоніків. Знаковим місцем тут вважається площа Аристотеля. Вона є головною в місті і відома як найкрасивіша і найвеличніша у всій країні. Однією з головних визначних пам'яток Салоніків вважається Біла вежа. Вона височіє над міською набережною і ділиться на Стару і Нову. Звели її в V столітті з метою захисту від нападів, а сьогодні вежа стала музеєм з оглядовим майданчиком, з якого відкривається панорама міста.

Острів Санторіні, розташований в Егейському морі, є однією з найвідоміших та найпопулярніших туристичних дестинацій в Греції. Цей острів славиться своєю захоплюючою природною красою, багатою історією та унікальним архітектурним стилем. Місто Оія, розташоване на острові Санторіні. Туризм в Оії став значущим фактором ще в середньовіччі, коли острів Санторіні був важливою торговельною точкою у Середземному морі. Проте справжній туристичний бум на острові розпочався в другій половині XX століття. Зараз Оія відома своєю романтичною атмосферою та видовищними сонячними заходами,

які приваблюють пари та фотографів з усього світу. Оія славиться своєю традиційною архітектурою. Білі будинки з синіми дахами стали справжньою візитівкою міста. Багато з цих будинків перетворені на готелі, ресторани та магазини для обслуговування туристів. Оія також має численні церкви та музеї, де можна ознайомитися з місцевою культурною спадщиною.

Проте, зростання кількості туристів, що приїжджають на острів, створює суттєвий вплив не лише на природу, а й на місцевих жителів. Феномен "овертуризму" виявляється в тому, що об'єм туризму перевищує спроможність природного і культурного середовища витримати його наслідки. Острів Санторіні здобув популярність у світі завдяки своїй унікальній архітектурі, панорамним видам і романтичному середовищу. Це привернуло туристів з усього світу, зокрема пари, весільні кортежі і фотографів, які шукають унікальні місця для фотосесій. З роками кількість туристів, які приїжджають на острів, дуже зросла. Схоже, Санторіні стикається з багатьма проблемами, типовими для міста. До останніх проблем руйнування дорожньої мережі додалися багатолюдні вулиці, які не можуть обслуговувати кількість транспортних засобів чи перехожих, відсутність води та навіть шумове забруднення. Житло проростає, як гриби, одне за одним, загрожуючи місцям незрівнянної краси та історичної цінності. Найважливішим фактором, що завдає шкоди навколишньому середовищу на острові, є величезна кількість туристів, які споживають величезну кількість енергії, та кількість круїзних суден, що прибувають на острів [35].

Влада Санторіні зробила кілька кроків для запобігання надмірному туризму. Одним із них було обмеження кількості пасажирів круїзних лайнерів, які прибувають на острів. У 2017 році влада Санторіні встановила щоденний ліміт на пасажирів круїзних лайнерів намагаючись зупинити потік туристів. Проблема Санторіні полягає в тому, що надмірний туризм не досягнув тієї межі, коли місцеві жителі починають протестувати. Замість того, щоб виступати проти, місцеві жителі щасливі, тому що туризм приносить більше користі місцевому населенню. Крім того, економічна ситуація в Греції не в найкращому стані. Для того, щоб зрозуміти, наскільки сильно впливають туристи на

навколишнє середовище острова Санторіні, нижче представлені таблиці із кількістю авіа та дорожніх прибуттів.

Таблиця 2.1.

Кількість авіаприбуттів в аеропорт Санторіні

(складено автором за даними [35,36])

Рік	2015	2017	2019	2020	2021	2022
Міжнародні прибуття	356.443 млн	431.120 млн	519.999 млн	140.205 млн	472.224 млн	813.937 млн
Внутрішні прибуття	361.525 млн	488.143 млн	586.109 млн	138.071 млн	272.723 млн	512.083 млн
Всього	717.961 млн	919.263 млн	1 106.108 млн	278.276 млн	744.947 млн	1 326.02 млн

За цією таблицею ми можемо спостерігати, що внутрішні прибуття в 2015-2019 роках перевищували міжнародні, так як Санторіні користувалися попитом на внутрішньому ринку. Але згодом ситуація змінилася. Хоча в 2020 році у зв'язку із пандемією Covid-19 кількість туристів значно зменшилася, в 2021 році кількість міжнародних рейсів значно перевищує внутрішні, що означає те, що на міжнародному ринку Санторіні стало більш затребуваним. А в 2022 році потік туристів б'є рекорди по прибутті туристів.

Також варто згадати проблему віслюків Санторіні. Там віслюки – це не просто вид транспорту, вони стали ідентичністю острова. Їзда на віслюках не була проблемою для місцевих жителів, доки на Санторіні не з'явився туризм. Місцеві жителі почали жорстоко поводитися з віслюками, привертаючи до них увагу любителів тварин. Віслюки змушені робити 600 кроків, щоб дістатися до головного села острова, Тіра, з порту з 9 ранку до заходу сонця. Не обмежуючись працездатністю, власники також б'ють віслюків і використовують інші форми насильства, щоб примусити їх працювати. Ця ситуація привертає організації захисту прав тварин, які організують протести. Варто сказати, що протести принесли добрий результат. Зараз віслюків захищено законодавством, яке

обмежує робочий день 12 годинами. Муніципалітет гарантує покращення умов роботи віслюків. Вони також проводять благодійні заходи для допомоги віслюкам. Не виключено, що уряд змінить віслюків на інших більших тварин у майбутньому. До цього часу уряд побудував канатну дорогу для розділення транспортного руху та зменшення використання віслюків. Також цю проблему стараються вирішити дві організації: GAWF (Грецький фонд захисту тварин) та The Donkey Sanctuary (благодійна організація з Англії, яка займається благополуччям віслюків). Вони та їхні партнерські організації організували великі протести, щоб допомогти зупинити систематичне знущання над 360 віслюками на острові.

Крім того уряд Греції прийняв нові правила для допомоги тваринам, які застосовуються на національному рівні, а не лише на Санторіні. За даними City Times (2018) [24], грецької онлайн-газети, Міністерство сільського розвитку та продовольства Греції опублікувало нові правила щодо віслюків, в яких йдеться про те, що

- Власники віслюків повинні гарантувати, що рівень фізичної підготовки тварин є високим, а в їхніх житлових приміщеннях і на робочих місцях відсутні забруднені матеріали.
- Не існує умов, за яких можна використовувати для роботи непридатних віслюків, наприклад, хворих тварин, травмованих тварин на пізніх термінах вагітності, а також тварин з поганим станом копит.
- Робочі тварини не повинні навантажуватися надмірною для їх розміру, віку або фізичного стану вагою. Вага вантажу не може перевищувати 220 фунтів або 20% від маси тіла тварини.

Незважаючи на цю проблему жорстокого поводження з тваринами, їзда на віслюку – це не єдиний спосіб дістатися до центру міста. За даними порту Санторіні, є 3 способи дістатися до міста з порту, а саме

1. Канатною дорогою.
2. Катання на віслюках (€ 6 - € 8)
3. Підйом на 600 сходинок

Острів Санторіні – це неперевершена туристична дестинація, що вразить кожного відвідувача своєю природною красою, історичним спадком та унікальними переживаннями. З більш ніж 2 мільйонами туристів щорічно Санторіні стала символом розкішного відпочинку в Егейському морі.

Міконос – острів, який є дуже популярний серед молоді, адже він є найбільшим культурним та модним центром в Греції з великою кількістю клубів та ресторанів. Розташований у центрі Егейського моря та входить до групи Кікладських островів. Цей мальовничий острів, відомий своєю розкішною природою, ексклюзивною атмосферою та живописними пляжами, приваблює тисячі відпочивальників і мандрівників з усього світу. Міконос славиться своєю давньою історією, яка налічує тисячоліття. Він був населений ще в добу бронзи і його історія пов'язана з давньогрецькими легендами та міфами. Острів був важливим торговим пунктом та морським центром, що відігравав ключову роль у розвитку регіону. З часом Міконос пережив численні зміни та завоювання, але завжди залишався важливим пунктом на карті Егейського моря.

Міконос – це один із найпопулярніших та найкрасивіших островів Греції, де є пляжі на будь-який смак. Усе узбережжя муніципальне, за чистоту й екологічність щорічно нагороджується Блакитним прапором. Найкращі піщані пляжі розташовані в південній частині острова, де практично не буває сильних вітрів, а одним із найвідоміших символів Міконоса є пляж Парадайз та пляж Супер Парадайз. Архітектура Міконоса є вражаючою, вона грає ключову роль у створенні неповторної атмосфери острова. Міконос славиться також своєю кількістю красивих православних церков і виділити серед них можна церкву Панагії Парапортіані. Храм був присвячений Діві Марії і його назва насправді означає «Богоматір Бічних воріт». Млин на острові Міконос – це Венеціанський млин, який є однією з найвідоміших архітектурних пам'яток острова. Цей млин став символом Міконоса і його архітектурного спадку. Венеційці побудували цей млин у XVI столітті під час свого панування на острові. Він був споруджений для обробки зерна та муки, і його робота була важливою для жителів острова. З часом, він втратив свою первинну функцію і перетворився в архітектурну

пам'ятку. Гастрономія Міконоса – це ще один важливий аспект його культури. Любителі смачної їжі зможуть насолодитися місцевими стравами, такими як морські делікатеси, свіжі овочі та фрукти, оливкова олія, та вишукані грецькі вина. Острів славиться своїми унікальними стравами, такими як "Лукас" – це місцева версія грецького рататуй, і "Капарусалата", салат із молодих каперсів, які ростуть на острові.

Наступним центром грецького туризму є Родос. Цей острів є четвертим за величиною островом Греції та популярним місцем літнього відпочинку для грецьких та іноземних мандрівників. Цей острів має таку ж багату історію як багато інших грецьких островів. Він був під владою Римської, Візантійської та Османської імперій, а в 1912 році був захоплений Італійською королівською армією. Після закінчення Другої світової війни острів Родос був включений до складу Грецької Республіки і залишається її частиною до сьогоднішнього дня.

Природа острова Родос вражає своєю різноманітністю і красою, і це робить острів одним із найпривабливіших місць для природних ландшафтів у Середземномор'ї. Від мальовничих пляжів до гірських хребтів і зелених долин, Родос має багатий природний розмах. Внутрішні частини острова Родос вкриті гірськими хребтами і гірськими лісами. Найвища точка острова - вершина Атаврос, що сягає близько 1,215 метрів над рівнем моря. Ці гори пропонують чудові можливості для туристичних походів і дослідження дикої природи [39].

Архітектура острова Родос – це захоплююче поєднання стилів і впливів різних цивілізацій, які володіли островом протягом віків. Велика частина архітектурної спадщини Родоса відобразила епоху Рицарів Святого Іоанна, які правили островом в середньовіччі. Старе Місто Родоса, також відоме як Родос-Сіті, є однією з найкраще збережених середньовічних старовинних містечок у світі та внесене до Списку світової спадщини ЮНЕСКО. Архітектура Старого Міста Родоса вражає своєю унікальністю і впливами різних епох та цивілізацій. Місто оточене масивними оборонними стінами і фортецями, які стали справжнім символом Родоса. Фортеця Сент-Ніколас, Фортеця Сент-Томас і інші залишилися добре збереженими. Великий Магістральний Палац, або як його ще

називають Замок Кастелло – це вражаючий архітектурний комплекс і колишня резиденція Великого Магістра Рицарів Святого Іоанна. Протягом століть Палац Великого Магістра був місцем, де відбувалися зустрічі великих політичних фігур, приймалися дипломатичні делегації та проводилися розкішні обряди. Однак палац був також свідком численних війн та атак, які острів Родос переживав у свою історію. Сьогодні Палац Великого Магістра є однією з головних архітектурних пам'яток Родоса та ключовим туристичним об'єктом. Він був ретельно відновлений і реконструйований, і тепер функціонує як музей, де можна дізнатися більше про історію острова та Рицарів Святого Іоанна. Музей Палацу Великого Магістра містить колекції художніх творів мистецтва, античні артефакти та архітектурні експонати.

Також цей острів відомий завдяки одному із семи чудес світу, яке колись прикрашало вхід до острова Родос. Колос Родоський, також відомий як Колос Родоса, – це одне з найвражаючих архітектурних чудес античного світу. Він був створений в III столітті до н.е. і вважається однією з найвеличніших статуй в історії людства. Висота статуї сягала близько 33 метрів, що еквівалентно багатопверховому будинку сучасності. Статуя представляла собою відображення бога Геліоса, бога сонця, який був важливим божеством в античній грецькій міфології. Колос Родоський був виконаний з бронзи та збудований на каркасі зі скелету дерев'яного конструкційного матеріалу. Його структура включала численні деталі та вражаючі додаткові роботи, які дозволяли статуї стояти на двох ногах. На жаль, Колос Родоський простояв лише декілька десятиліть. У 226 році нашої ери статуя зазнала серйозного пошкодження під час землетрусу. Важка бронзова статуя зламалася на декілька частин і впала на землю. Зараз існують думки, що Колос Родоський не стояв в стійкої позиції між ногами, як це часто зображується, але стояв біля входу в гавань і руки були підняті вгору, щоб вказувати шлях для кораблів. Колос Родоський, хоч і зруйнований багато століть тому, залишається надзвичайно важливим символом античної архітектури і історії. Його вплив можна відчувати у багатьох аспектах сучасності, включаючи мистецтво, культуру і туризм. Сучасні митці та

скульптори нерідко відзначають Колос Родоський у своїх творах як символ мистецтва і стародавньої культури.

Отже, це місто не дарма є одним із туристичних центрів Греції, адже тут є поєднання багатой історії, захоплюючої архітектури, прекрасних пляжів і сприяючої атмосфери для відпочинку.

Острів Корфу, також відомий як Керкіра, – це природна і культурна перлина на Іонічному морі, яка приваблює туристів своєю неймовірною красою і багатою історією. Завдяки своєму природному ландшафту, величним горам, чистим пляжам і чарівним містам, Корфу є однією з найпопулярніших туристичних destinations в Греції. Острів Корфу славиться своєю різноманітністю природних пейзажів. Він має гірські масиви, зелені долини, гори і красиві пляжі. На південному заході острова розташовані відомі пляжі Гліфада та Палеокастриця. Корфу також славиться своїми оливковими гаями, полями та лісами, що роблять його ідеальним місцем для екологічного туризму та природоохоронних прогулянок. Історія Корфу налічує тисячоліття, і цей острів був свідком численних цивілізацій та культурних впливів. У давні часи острів був населений доріями, фенікійцями і римлянами. В середньовіччі Корфу стала важливим торговим та культурним центром, перебуваючи під владою Візантійської імперії, Венеціанської республіки, Османської імперії та Британської імперії. Кожна з цих епох залишила свій слід в архітектурі і культурі острова. Одним з найбільш значущих елементів історії Корфу є візит імператриці Єлизавети II Австрійської, яка провела значну частину свого життя на острові. Її літній палац, особняк Мон-Репоз, залишається популярним архітектурним об'єктом. Особняк є прикладом класичного стилю архітектури XIX століття. Він відрізняється білими колонами, балконами і великими вікнами, які надають йому елегантний і розкішний вигляд. Архітектурні пам'ятки Корфу здебільшого дуже давні. Близько 1500 років тому, в період, коли на Балкани хлинули орди диких варварів, візантійці зайнялися зміцненням своїх головних міст на Адріатичному і Іонічному узбережжі. Корфу, як один з великих полісів, був захищений фортецею Палео Фруріо, монументальною спорудою, яка благополучно дожила і до наших днів. Сьогодні

ця пам'ятка острова служить місцем проведення численних культурних заходів, наприклад театралізованих військових битв і шоу традиційних танців древніх іонійців, які дуже подобаються грекам.

Туристичні центри Греції – це справжня скарбниця природної краси, багатой історії, архітектурної величі та неперевершеної культури. Країна пропонує різноманітність вражень для подорожуючих, від стародавніх археологічних розкопок до сучасних розважальних можливостей.

Туристичні центри Греції є важливим елементом сучасної туристичної індустрії та мають велике історичне, культурне та природне значення. Завдяки своїй багатій історії, Греція зберегла численні античні пам'ятки, археологічні розкопки і музеї, які приваблюють історичних ентузіастів та культурних гурманів. Таким чином, туристичні центри Греції, такі як Афіни, Салоніки, Крит, Родос, Міконос і багато інших, створюють ідеальні умови для незабутнього відпочинку та подорожей. Вони є важливою складовою туристичного обличчя Греції і продовжують привертати подорожуючих з усього світу, допомагаючи розвивати країну та сприяючи обміну культурними цінностями.

Інфраструктура Греції є ключовим аспектом розвитку і функціонування цієї країни. Вона складається з доріг, транспортних мереж, енергетичних систем, водопостачання, телекомунікацій та інших об'єктів і послуг, які забезпечують життя та розвиток. Транспортна система Греції є добре розвинутою. Країна має велику мережу доріг, автострад, залізниць та портів. Основні міста, такі як Афіни і Салоніки, мають ефективну систему громадського транспорту, включаючи метро, автобуси і тролейбуси. Також Греція має численні міжнародні аеропорти, що сприяє туризму та зовнішнім зв'язкам [28].

Транспортна інфраструктура Греції є ключовим елементом сучасного життя країни і відіграє важливу роль у розвитку економіки та туризму. Завдяки своїй географічній розташованості як країни на півдні Європи і на південному сході Середземномор'я, Греція виконує роль транзитного коридору, а також приваблює туристів зі всього світу. Загальна довжина мережі доріг і автомобільних доріг становить 117 тис. км., що ставить Грецію на 46 місце у

світовому рейтингу. Найважливішими автострадами країни є А1 та А2 або Егнатія. Вони відіграють важливу роль у транспортній системі країни, економіці та розвитку туризму та забезпечує швидкий та зручний доступ до різних регіонів Греції і сприяє торгівлі та туризму.

Щодо громадського транспорту, то в Греції він відіграє важливу роль у забезпеченні мобільності місцевого населення та туристів. Завдяки своєму розвитку і різноманітності, громадський транспорт дозволяє людям подорожувати між містами, регіонами та островами країни. Афінське метро є однією з найрозвинутіших систем метро в Південній Європі. Воно обслуговує столицю Греції, Афіни, та має декілька ліній, що з'єднують місто та околиці. Метро в Афінах зручне для подорожей в місті та доступу до головних аеропортів. Багато міст Греції, зокрема Афіни та Салоніки, мають мережу тролейбусів та трамваїв, які доповнюють систему громадського транспорту. Залізнична мережа Греції об'єднує різні міста та регіони країни. Залізничний транспорт є менш розвиненим у порівнянні з іншими видами громадського транспорту в Греції. Головними вузлами є столиця Афіни та велике місто Салоніки на півночі. Грецька залізниця також має міжнародні з'єднання, наприклад, є залізничні лінії, що сполучають Грецію з Північною Македонією та Туреччиною.

Морське сполучення в Греції є однією з важливих складових транспортної системи країни. Завдяки своєму розташуванню в Середземному морі, Греція має велику мережу морських шляхів, які з'єднують острови з материковою частиною країни та з іншими країнами. Грецькі морські порти є одними з найактивніших в Середземному морі і обслуговують як пасажирські, так і вантажні перевезення. Із материкової частини Греції легко можна дістатися до будь-якого острова на поромі. На більшості островів функціонують морські порти, з яких 12 є міжнародними. Греція має приблизно 110 портів і пристаней, 8 великих гелікоптерів для обслуговування материкової території та багатьох островів.

Порт Пірея, головний порт Греції, є найбільшим пасажирським портом Європи та третім за пасажиропотоком у світі, що обслуговує майже 20 млн пасажирів щороку. Також він є одним з головних вантажних портів країни і

одним з найпотужніших в Європі. За ним слідують порти в Салоніках, Патрі та Ігумениці [63].

В Греції функціонує 40 аеропортів, із них 22 міжнародні. Найбільший центр — Афіни, летовище «Елефтеріос Венізелос» — одне з найсучасніших у Європі та світі. Грецькі аеропорти обслуговують міжнародні польоти з численних країн світу, зокрема з інших європейських країн, Північної Америки, Близького Сходу та Азії. Внутрішні польоти в Греції здійснюються між різними містами і островами країни. Головні місця призначення для внутрішніх польотів включають Афіни, Салоніки, острови Крит, Родос, Корфу та інші.

Громадський транспорт в Греції є різноманітним і добре розвинутим, що робить його важливим компонентом життя мешканців та туристів. Різні види транспорту забезпечують зручність та доступність для подорожей в різні регіони країни. Розвиток та покращення громадського транспорту сприяють економічному розвитку та підвищенню якості життя в Греції.

Щодо готелів та їх якості, то варто зазначити, що сервіс в готелях Греції на найвищому рівні і повністю виправдовує очікування гостей. Для зручності відпочиваючих є готелі, які розраховані на гостей з дітьми і готелі лише для дорослих. Деякі готелі спеціалізуються в медичному відпочинку та оздоровленні, використовуючи термальні джерела та таласотерапію. Багато готелів впроваджують інноваційні технології, щоб полегшити перебування гостей, включаючи онлайн-бронювання, мобільні додатки та інші зручності. На території Греції розмістили свої курортні готелі такі відомі готельні мережі як Wyndham, Marriott, Radisson, Hyatt, Ramada та багато інших. Хоча ціни на проживання в цих готелях високі вони повністю виправдані, так як ці висококласні готелі надають послуги проживання, харчування та багато додаткових послуг на найвищому рівні. В країні до галузі розміщення ставляться досить відповідально і питання управління цією сферою при високій конкуренції стоїть гостро. Але сезонність туризму в Греції визначає роботу багатьох готелів. Літні місяці, зокрема від травня до вересня, є піковим періодом, коли багато готелів мають найвищий запит.

Греція – країна, яка обдарована різноманітними та значущими ресурсами, які роблять її однією з найпопулярніших туристичних дестинацій у світі. Природні та природньо-антропогенні ресурси Греції включають в себе прекрасні пейзажі, морську природу, гірські масиви та клімат, що приваблюють туристів з усього світу. Країна славиться своєю багатою історією та культурою, а історичні пам'ятки, античні артефакти, музеї та фольклорна спадщина роблять Грецію особливою і цікавою для подорожуючих. Ефективна система транспорту, включаючи аеропорти, порти, дороги та громадський транспорт, а також велика кількість готелів робить подорожі зручними і доступними. Нематеріальна спадщина Греції, така як грецька кухня, традиційна музика і танці, також привертає увагу та надає країні особливий характер. Усі ці ресурси допомагають Греції зберігати свою унікальну ідентичність та створювати незабутні враження для туристів, що відвідують цю країну.

РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ГРЕЦІЇ

3.1. Сучасний стан туризму та туристичний імідж Греції

Грецька республіка, розташована в південній частині Європи, славиться своєю багатю історією, культурою та природною красою. Але однією з найважливіших сфер її сучасної економіки є туризм. Грецький туризм має значний вплив на економіку країни і є ключовою галуззю, що сприяє розвитку.

На даному етапі туризм у Греції стрімко розвивається і потоки туристів тепер більш динамічні. На це вплинуло багато факторів. Економічна криза, яка вразила Грецію у першій половині 2010-х років, суттєво вплинула на розвиток туризму у країні. Однак, ця криза також спонукала грецький уряд до ряду заходів для стабілізації туристичного сектору та його подальшого розвитку. У перші роки економічної кризи спад туристичного потоку був помітним, оскільки багато туристів з країн, які самі переживали фінансові труднощі, скоротили свої витрати на подорожі. Це призвело до зменшення доходів від туризму. Значно знизилися інвестиції у туризм, так як в економічно нестабільні часи інвестори більш обережно вкладають свої кошти. Це призвело до затримок у реалізації інфраструктурних проектів та модернізації туристичних об'єктів. Грецький уряд вжив ряд заходів для підтримки туризму, включаючи зменшення податків для готелів та інших туристичних підприємств, сприяння маркетинговим кампаніям та рекламі Греції як туристичної дестинації. Криза підштовхнула багато грецьких готелів та туристичних підприємств до збереження конкурентоспроможності: вони стали пропонувати знижки та спеціальні пропозиції, щоб залучити туристів. Але потрібно зазначити, що у зв'язку із економічними труднощами багато греків відкрили для себе красу своєї власної країни, що сприяло зростанню внутрішнього туризму.

Наступним переломним моментом була пандемія COVID-19, що фактично призупинила туристичний рух по всьому світу. Запровадження обмежень на міжнародний повітряний рух і закриття кордонів внаслідок пандемії призвели до

значного зменшення туристичного потоку в Грецію. Багато країн ввели обмеження на виїзд своїх громадян, а також обмеження для іноземних туристів. Багато заходів, фестивалів і масових подій, які зазвичай приваблюють туристів, були скасовані або перенесені через пандемію. Це включає в себе традиційні святкування на островах і культурні фестивалі. Велика частина готелів, ресторанів і інших туристичних підприємств були тимчасово або назавжди закриті внаслідок пандемії, що призвело до збитків у галузі гостинності та втрати робочих місць.

Для того, щоб відновити туризм було запроваджено різноманітні стимулюючі заходи та програми. Багато готелів, ресторанів і туристичних підприємств надавали знижки та спеціальні пропозиції для туристів, що включало в себе знижені тарифи на проживання, безкоштовні обіди або екскурсії. Також багато готелів і туристичних підприємств дозволяло туристам зберегти свої бронювання на майбутнє, навіть якщо подорожі були відкладені через пандемію. Це допомогло зберегти довіру клієнтів і сприяло майбутнім бронюванням. Також варто зазначити, що грецькі туристичні організації почали активніше співпрацювати з туроператорами для розробки спеціальних туристичних пакетів і приваблення групових турів. Туроператори сприяють розширенню туристичних маршрутів та створенню нових послуг. Загалом, партнерства з туроператорами в Греції є важливим інструментом для залучення і утримання туристів. Для детального розуміння того, як змінювався потік туристів та доходи від туризму в Греції нижче представлено таблиці 3.1 та 3.2.

Таблиця 3.1

Чисельність іноземних туристів
(складено автором за даними [30-34])

2005	2010	2015	2019	2020	2021	2022*
14,276 млн	15,007 млн	23,599 млн	31,348 млн	7.4 млн	14.7 млн	27.8 млн

* дані не повні через відсутність даних з деяких напрямків.

Таблиця 3.2

Кількість доходів від туризму
(складено автором за даними [30-34])

2005	2010	2015	2019	2020	2021	2022*
13,7 млрд дол.	12,7 млрд дол.	15,7 млрд дол.	20,4 млрд дол.	4.9 млрд дол.	12.4 млрд дол.	18.6 млрд дол.

* дані не повні через відсутність даних з деяких напрямків.

Також на зменшення туристичних потоків впливають часті пожежі як на островах, так і на материковій частині країни. В серпні 2023 році сталася найбільша лісова пожежа, яка коли-небудь була зареєстрована в ЄС. Одинадцять літаків і гелікоптер флоту ЄС були направлені для гасіння пожежі на північ від міста Александруполіс разом із 407 пожежниками. Служба цивільного захисту ЄС повідомила, що вогонь охопив понад 810 квадратних кілометрів – це площа, яка перевищує Нью-Йорк. [6] Внаслідок пожежі загинули 20 людей, усі вони були мігрантами та біженцями, які нещодавно перетнули кордон. Оскільки сили пожежогасіння були напружені до межі, Греція звернулася за допомогою до інших європейських країн і отримала сотні пожежників, а також флот літаків і гелікоптерів з усього континенту.

Багато пожеж стаються через жарку та вітряну погоду, але прикро те, що багато із них провокують люди, підпалюючи суху траву та дерева. Міністр цивільного захисту Вассіліс Кікіліас заявив, що було кілька спроб підпалів розпалити нові пожежі на горі Парніта, на північний захід від Афін. Поліція та грецька розвідувальна служба ЕУР розслідують інциденти. Речник уряду Павло Марінакіс повідомив, що зі 140 арештів, пов'язаних із лісовими пожежами, 79 були пов'язані з підпалами [7].

За місяць до цієї пожежі також була велика пожежа на острові Родос, яку не могли загасити 10 днів. Тисячі туристів покидали свої готелі залишити всі свої речі, були змушені тікати від вогню з дітьми. Уряд Греції повідомив, що з суботи на Родосі було евакуйовано майже 19 000 людей. Британський уряд направив на

Родос групу представників МЗС і Британського Червоного Хреста, щоб допомогти евакуювати громадян Великобританії з острова. [5]

Вплив пожеж на туризм в Греції є серйозним і має негативні наслідки для туристичної індустрії та економіки країни. Зрозуміло, що перш за все, в разі виникнення пожежі в Греції головним завданням є забезпечення безпеки туристів і місцевого населення. Евакуація і захист життя та майна є найважливішими аспектами, але внаслідок пожеж туристи можуть втрачати довіру до туристичних дестинацій в Греції. Це може призвести до зменшення туристичного попиту на певний період.

Імідж Греції на туристичному ринку вже давно сформований і визнаний як один із найпривабливіших у Середземномор'ї. Туристичний імідж Греції визначається численними факторами, які роблять її популярною туристичною дестинацією. Один із ключових компонентів туристичного іміджу Греції – її багатий культурний спадок. Країна славиться своєю античною історією, архітектурними шедеврами, мистецтвом та філософією. Відвідувачі мають можливість дослідити такі історичні об'єкти, як Акрополь в Афінах, або відвідати музеї з унікальними колекціями античних артефактів. Туристичний імідж Греції базується на багатому культурному спадку, природних красах, гастрономічному багатстві та гостинності місцевого населення. Ці фактори роблять Грецію привабливою для різних категорій туристів та сприяють розвитку туристичної індустрії країни. Збереження та вдосконалення цього іміджу є важливим завданням для Греції, оскільки це сприяє її успішному позиціонуванню на туристичному ринку світу.

Отже, Греція впевнено займає своє місце на туристичному ринку і не зважаючи на такі негативні чинники як пожежі, кризи не заважають розвитку туризму в цій країні. Влада Греції прикладає багато зусиль для того, щоб популяризувати туризм в Греції і проаналізувавши дані вище, можна сказати що це відбувається успішно.

3.2. SWOT – аналіз та оцінка туристичного потенціалу Греції

SWOT-аналіз (SWOT analysis) – це інструмент стратегічного аналізу, який допомагає оцінити внутрішні і зовнішні фактори, що впливають на організацію, проект, продукт або будь-який інший об'єкт дослідження. Для вивчення внутрішніх та зовнішніх факторів, які визначають стратегічні можливості та підтримують прийняття рішень та вирішення проблем, їх можна класифікувати за чотирма напрямками: сильні сторони (Strengths), слабкі сторони (Weaknesses), можливості (Opportunities) та загрози (Threats). Аналіз SWOT є інструментом стратегічного управління і може застосовуватися для оцінки можливостей розвитку в областях туристичної зацікавленості. Нижче представлено аналіз туристичного потенціалу Греції в 3.3.

Таблиця 3.3.

SWOT – аналіз туристичного потенціалу Греції

Сильні сторони	<ol style="list-style-type: none"> 1. У більшості регіонів країни є надзвичайно привабливі пляжі (за винятком Західної Македонії, яка не має виходу до моря), з великою кількістю пляжів, відзначених блакитними прапорами (497 пляжів і 14). 2. Довжина берегової лінії країни перевищує 16 000 км, що в разі збільшує пропускну здатність країни щодо кількості відвідувачів у порівнянні з її номінальною площею. 3. Значна кількість причалів для туристичних суден.
----------------	---

Продовження табл. 3.3.

	<ol style="list-style-type: none"> 4. Різноманітність природних ресурсів і кліматичних особливостей, які сприяють розвитку альтернативних форм туризму.
--	--

	<p>5. Гірські простори без екстремальних висот і, як правило, поблизу узбережжя, що робить поєднання гірського та морського туризму можливим та привабливим.</p> <p>6. Багатий культурно-історичний та екологічний фонд.</p> <p>7. Важливий центр релігійного туризму, відзначаючись великою чисельністю та різноманітністю візантійських архітектурних та культурних об'єктів.</p> <p>8. Багате виробництво традиційних, місцевих продуктів – міжнародно визнаних агропродовольчих та гастрономічних продуктів (наприклад, оливкова олія, фета тощо).</p> <p>9. Високий рівень освіти широких верств населення, при низькому рівні неписьменності.</p> <p>10. Постійне збільшення використання електронних засобів масової інформації та використання туристичних ринків грецькими туристичними підприємствами.</p> <p>11. Прихильність до гостинності та надання автентичних вражень гостю.</p> <p>12. Високий ступінь безпеки для туристів, порівняно з іншими туристичними напрямками Східного Середземномор'я.</p> <p>13. Значні інвестиції в проекти туристичної інфраструктури (оновлена мережа доріг, значна кількість аеропортів, значною мірою прибережне судноплавство) та її постійне вдосконалення.</p> <p>14. Велика кількість відвідувачів з різних країн.</p>
--	---

Продовження табл. 3.3.

	<p>15. Значне проникнення на балканські ринки.</p>
--	--

Слабкі сторони	<ol style="list-style-type: none"> 1. Відсутність єдиної бази даних для фіксації характеристик туристичної діяльності та обробки цих даних. 2. Акцент на продукті «Сонце, море та пісок» з обмеженим розвитком спеціальних форм туризму, що призводить до сильної сезонності туристичного продукту. 3. Висока географічна концентрація туристичної інфраструктури в окремих напрямках. 4. Навантаження на природні ресурси через недотримання природоохоронних угод і правил. 5. Низький рівень проникнення бізнесу та технологічних інновацій у грецькі туристичні підприємства, особливо малих, які дотримуються традиційних форм організації. 6. Непропорційно низьке зростання доходів від туризму порівняно зі зростанням кількості відвідувачів. 7. Необхідність цілеспрямованої стратегії розвитку людських ресурсів туристичного сектору. 8. Низьке використання природних і культурних ресурсів, особливо для розвитку альтернативних форм туризму. 9. Недоліки в спеціальній туристичній інфраструктурі. 10. Відсутність просторового планування окремих територій для розвитку туристичних інвестицій. 11. Складна законодавча база для заснування та функціонування туристичного бізнесу. 12. Напрямки, які мають більшу конкурентоспроможність, переважно країни колишньої Югославії в регіоні Адріатичного та Східного Середземномор'я, користуються перевагою валютного обміну, порівняно з Грецією.
----------------	---

Продовження табл.3.3.

Можливості	<ol style="list-style-type: none"> 1. Можливості посилення інновацій та підприємництва в туризмі, а також покращення та розвитку туристичної інфраструктури та послуг шляхом використання всіх доступних фінансових інструментів. 2. Використання нових технологій з метою покращення досвіду відвідувачів пам'яток культури (3D-презентації, додатки та рішення віртуальної реальності для відвідувачів). 3. Розвиток та диверсифікація туристичного продукту через посилення приватних інвестицій. 4. Поява нових географічних ринків поза традиційними, які живлять грецький туризм. 5. Перспективи збільшення витрат на туризм, оскільки рівень життя у світі продовжує зростати. 6. Можливості розвитку туризму в регіонах, де відсоток ВВП, отриманий від туризму, є низьким, шляхом експлуатації та розвитку та тематичних форм туризму. 7. Розвиток тематичних форм (наприклад, медичного туризму) за рахунок використання спеціальної інфраструктури та людських ресурсів, якими володіє країна, а також можливості надання послуг немасового характеру.
Загрози	<ol style="list-style-type: none"> 1. Складність інституційного середовища, що стримує інвестиції іноземного капіталу. 2. Деградація навколишнього природного середовища через несумове дотримання екологічних умов, особливо на територіях з чутливими екологічними балансами.

	<p>3. Залежність туристичного сектора від непередбачуваних умов зовнішнього середовища (наприклад, пандемія COVID-19, геополітичні події в ширшому регіоні) або від подій в інших секторах або від інших зовнішніх факторів (наприклад, повітряний транспорт, стихійні лиха).</p> <p>4. Інтенсивна міжнародна конкуренція з розвитком нових туристичних зон у ширшому регіоні, особливо в Середземномор'ї (наприклад, Хорватія, Чорногорія, Албанія), а також конкуренція з боку все більшої кількості туристичних напрямків, що розвиваються, за нижчими витратами порівняно з Грецією.</p> <p>5. Питання стійкості бізнесу, у разі повільного відновлення туристичних потоків після завершення пандемії COVID-19.</p> <p>6. Загрози, що впливають з курсу євро.</p> <p>7. Можливі наслідки Brexit для потоку британських туристів.</p>
--	--

Отже, Греція має сильні сторони у вигляді багатого культурного спадку та природної краси, але також має слабкі сторони, такі як залежність від сезону та висока конкуренція. Проте, розширення сезону, розвиток нових форм туризму та звернення до екологічної свідомості можуть створити можливості для подальшого розвитку туристичної індустрії. У той же час, Греція повинна бути готова до різних загроз, таких як політичні нестабільності та природні катастрофи.

3.3. Україна та Греція в перспективі розвитку туристичних зв'язків

У 1998 році між Україною та Грецією було укладено договір про співробітництво в галузі туризму, що встановив взаєморозуміння у сфері подорожей між цими двома країнами. Ця угода розширила можливості грецьких та українських громадян для вільного пересування та подорожей. Спостерігається, що з кожним роком громадяни України все частіше обирають Грецію як свою туристичну дестинацію. Крім того, річниця угоди супроводжується появою нових та захоплюючих туристичних пропозицій в Греції, що підвищує інтерес подорожуючих до цієї країни. Цей факт свідчить про те, що туристичні агентства з кожним роком все більше досліджують Грецію та виявляють її туристичний потенціал всебічно.

Подорож до Греції характеризується доступними цінами і високим стандартом обслуговування, а також відмінним станом готельного сектору. Крім того, наявність розгалуженої транспортної інфраструктури між цими країнами сприяє зручній та ефективній мобільності. Велика кількість регулярних і чартерних авіарейсів спрямована до аеропортів материкової Греції і багатьох островів.

За останні роки конкурентоспроможність сектора в Греції покращилася, тим часом індустрія подорожей і туризму в Україні зіткнулася з серйозними викликами в умовах економічної кризи та війни. Обидві країни ставили пріоритетом підвищення цінової конкурентоспроможності замість подальшого розвитку інфраструктури туристичних послуг і покращення бізнес-середовища відносно решти світу. У той же час Греція досягла прогресу в безпеці, галузевій підтримці, захисті навколишнього середовища та розвитку інфраструктури наземного транспорту, тоді як Україна віддала перевагу покращенню людських і культурних ресурсів.

Україна та Греція, розглядаючи перспективи розвитку туристичних зв'язків, мають можливість спільно розробляти та впроваджувати маркетингові стратегії та ініціативи. Ця співпраця може бути важливим фактором у сприянні

туристичному руху між країнами. Спільні маркетингові ініціативи можуть включати рекламні кампанії, спільні заходи на міжнародних туристичних виставках, обмін досвідом у просуванні туристичних можливостей кожної країни та інші заходи, спрямовані на залучення уваги подорожуючих. Ця співпраця може сприяти збільшенню потоку туристів і сприяти подальшому розвитку туристичних зв'язків між Україною та Грецією.

Грецька Національна Туристична Організація активно сприяє розробці та популяризації туристичного продукту країни через активну участь у різноманітних туристичних ініціативах у різних країнах світу та створенні нових проектів для оптимізації розвитку галузі туризму. Туристичний маркетинг, спрямований на міжнародний ринок, поки що акцентується переважно на пляжному відпочинку, проте існує значний потенціал для розвитку інших сегментів, таких як гірськолижний відпочинок, оскільки туристи з різних країн можуть обрати курорти в більш доступних або близьких локаціях [38].

Безсумнівно, існують давні історичні зв'язки між Україною та Грецією, однак, для досягнення взаємовигідних результатів у розвитку туризму в обох країнах, необхідно активно покращувати ці зв'язки та активно вдосконалювати спільні проекти.

ВИСНОВКИ

Туристичний потенціал представляє собою комплексне поняття, яке об'єднує різноманітні ресурси, які в різних аспектах сприяють розвитку туризму. Важливими компонентами є природні, культурні ресурси, імідж та туристична інфраструктура, які впливають на туристичний потенціал і, в кінцевому рахунку, на економіку країни. Ця тема привертає увагу багатьох вчених, як і зарубіжних, так і вітчизняних, які в рамках своїх досліджень акцентують увагу на різних аспектах туристичного потенціалу. Широке коло вчених, як міжнародних, так і вітчизняних, вдосконалюють свої дослідження в цьому напрямку, висвітлюючи різні аспекти туристичного потенціалу.

Природні та природно-антропогенні ресурси Греції є надзвичайно важливими складовими її туристичного потенціалу. Ця країна вразлива природна краса, мальовничі пейзажі, теплий середземноморський клімат і багатий біорізноманітний світ. Всі ці фактори роблять Грецію привабливим місцем для відпочинку та подорожей для туристів із різних країн. Історичні та археологічні пам'ятки, які також відносяться до природно-антропогенних ресурсів, зберігаються в Греції і привертають культурних туристів. Однак важливо забезпечити стале та екологічно безпечне використання цих природних ресурсів, оскільки недбале господарювання може призвести до екологічних проблем. Також, розвиток туризму в позасезонний період може допомогти зменшити сезонність та забезпечити більш рівномірний розподіл туристів протягом року.

Що до історико-культурних та подієвих туристичних ресурсів, то це є дійсно надзвичайною скарбницею Греції, яка приваблює та захоплює туристів із різних країн світу. Багатий культурний спадок, археологічні пам'ятки, антична історія та сучасна культура Греції роблять її одним із найпопулярніших місць для культурного та історичного туризму. Такі ресурси додають особливого шарму і глибини подорожам до Греції. Туристи можуть побачити давні храми, театри, музеї, а також відвідати різноманітні фестивалі та події, що відбуваються протягом року. Це робить країну цікавою для широкого спектру подорожуючих,

незалежно від їхніх інтересів. Проте важливо зберігати та управляти цими цінними ресурсами, щоб забезпечити їхню довгострокову доступність та збереження. Культурний і туристичний розвиток має здійснюватися в узгодженій взаємодії з місією збереження культурної спадщини та природного середовища.

Беручи до уваги сучасний стан туризму в Греції, то ми бачимо, що позитивний ріст відображається в його значущому внеску в національну економіку та розвиток країни взагалі. Грецький туристичний імідж визнаний на світовому рівні завдяки багатій культурній спадщині, природній красі і гостинності населення. Однак сучасний стан туризму також стикається з викликами та проблемами, такими як конкуренція на міжнародному ринку, необхідність збереження природних ресурсів та культурної спадщини, а також питанням сталого розвитку. Зокрема, туристичний імідж Греції визначається її репутацією як одного з найбільш популярних європейських туристичних напрямків. Тут переплітаються давня історія, архітектурні шедеври, мальовничі пейзажі та смачна кухня, що приваблюють туристів зі всього світу. Проте, збереження цього іміджу вимагає постійних зусиль з боку влади, бізнесу та громадянського суспільства, а також ефективної стратегії маркетингу та розвитку туристичної інфраструктури.

З метою подальшого зростання туристичного сектору та підвищення конкурентоспроможності Греції на світовому ринку туризму, необхідно акцентувати увагу на сталому розвитку, збереженні природних ресурсів, розвитку нових туристичних продуктів та привабленні нових ринків. Такий підхід допоможе зберегти та зміцнити позиції Греції як видатного туристичного напрямку та сприятиме подальшому розвитку економіки країни. Також досліджено, що неабиякий вплив на формування іміджу мають різні природні катаклізми, такі як землетруси, пожеги. Це серйозною проблемою, яка в більшій мірі залежить не від людського фактору. Також, було враховано вплив пандемії на розвиток туризму в Греції. За даними статистики UNWTO було сформовано порівняльну таблицю із даними допандемійного періоду та 2022 року, щоб

наочно показати негативний вплив COVID-19 на економіку країни, стан туризму та життя людей.

Для того, щоб надати оцінку було туристичному потенціалу було проведено SWOT-аналіз туристичного потенціалу Греції. Підсумовуючи проведений SWOT-аналіз, можна зазначити, що цей інструмент аналізу надав можливість глибше зрозуміти ключові аспекти розвитку туризму в країні. Сильні сторони грецької туристичної індустрії, такі як розмаїтість природних ресурсів, багатий культурний спадок, та високий рівень гостинності населення, є безсумнівними активами для подальшого зростання сектору. Доступність пляжів, археологічних пам'яток та традиційної грецької гастрономії створюють сильний туристичний продукт, який привертає велику кількість відвідувачів. Проте слабкі сторони, такі як висока сезонність та концентрація туристів у певних регіонах, вимагають уваги та розв'язання. Крім того, потрібно активніше впроваджувати сталі підходи до розвитку туризму, зосереджуючись на екологічній сталості та збереженні культурної спадщини. Можливості для Греції включають розвиток нових туристичних продуктів, таких як еко-туризм та культурні події, а також розширення ринків та залучення нових категорій туристів. Загрози пов'язані з глобальними факторами, такими як пандемії та геополітичні конфлікти, які можуть негативно вплинути на потік туристів до країни.

Україна та Греція приваблюють туристів своєю культурною спадщиною, природними красами, архітектурними пам'ятками та іншими туристичними атракціями. У розгляді перспектив розвитку туристичних зв'язків між Україною та Грецією, обидві країни можуть спільно вивчати та впроваджувати маркетингові стратегії та ініціативи. Ця взаємодія може відігравати ключову роль у сприянні туристичному потоку між ними. Отже, у цілому, Греція має потенціал стати ще більш успішною туристичною дестинацією, і розвиток цього сектору може сприяти не лише економічному росту країни, але й зміцненню її місця на світовій арені.

РЕЗЮМЕ

Карасевич Вікторії Ігорівни

ТУРИСТИЧНО-ЕКСКУРСІЙНІ РЕСУРСИ ГРЕЦІЇ

Кваліфікаційну роботу присвячено аналізу та оцінці туристичного потенціалу Греції. Мета роботи – дослідження і аналіз туристично-екскурсійних ресурсів та визначення туристичного іміджу Греції. Завдання роботи: визначити теоретико-методологічні засади дослідження; оцінити ступінь наукового дослідження обраної теми; проаналізувати природні ресурси Греції та їх вплив на розвиток туризму; охарактеризувати історико-культурні та подієві туристичні ресурси Греції; дослідити туристичні центри і туристичну інфраструктуру Греції; оцінити сучасний стан туризму в Греції та вивчити туристичний імідж країни; проаналізувати перспективи розвитку туристичних відносин між Україною та Грецією; провести SWOT-аналіз туристичної сфери Греції, визначити сильні та слабкі сторони, можливості та загрози для розвитку туризму в країні. Об'єктом дослідження є туристично-екскурсійні ресурси Греції, предметом – аналіз та оцінка всіх аспектів туристичного потенціалу Греції. У ході виконання курсової роботи було використано методи аналізу та синтезу, історичний метод, метод індукції та дедукції, метод узагальнення та систематизації, описовий метод та графічний методи.

У кваліфікаційній роботі розкрито сутність та функції туристичного потенціалу та його складові, проведено аналіз туристичної галузі Греції, її дестинацій, ресурсів. Також досліджено як на галузь туризму, туристичні потоки та фінансові надходження впливають різні чинники як пандемія, політичні та природні чинники. Для надання оцінки було створено SWOT-аналіз, щоб визначити сильні та слабкі сторони грецького туризму, а також зрозуміти в якому напрямі потрібно розвивати туризм.

Ключові слова: туризм, економіка, ресурси, доходи, Греція, пандемія, проблеми, інфраструктура, потенціал, аналіз, оцінка, пожежі.

RESUME

Karasevych Viktoriia Igorivna

TOURIST AND EXCURSION RESOURCES OF GREECE

The qualification work is dedicated to the analysis and evaluation of tourism potential of Greece. The purpose of the work is to study and analyze tourist and excursion resources and determine the tourist image of Greece. The objectives are: to determine the theoretical and methodological foundations of the study; to assess the degree of scientific research on the chosen topic; to analyze the natural resources of Greece and their impact on tourism development; to characterize the historical, cultural and event tourism resources of Greece; to explore the tourist centers and tourist infrastructure of Greece; to assess the current state of tourism in Greece and study the country's tourist image; to analyze the prospects for the development of tourism relations between Ukraine and Greece; to conduct a SWOT analysis of the tourism sector of Greece, to identify the strengths and weaknesses of the tourism industry. The object of the study is the tourist and excursion resources of Greece, the subject is the analysis and evaluation of all aspects of the tourist potential of Greece. In the process of the research, the methods of analysis and synthesis, the historical method, the method of induction and deduction, the method of generalization and systematization, the descriptive method and the graphic method were employed.

The qualification work reveals the essence and functions of tourism potential and its components, analyzes the Greek tourism industry, its destinations, and resources. It also investigates how the tourism industry, tourist flows and financial revenues are affected by various factors such as the pandemic, political and natural factors. To provide an assessment, a SWOT analysis was created to identify the strengths and weaknesses of Greek tourism, as well as to understand the direction in which tourism should be developed.

Keywords: tourism, economy, resources, revenues, Greece, pandemic, problems, infrastructure, potential, analysis, assessment, fires.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. «Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού . Ολυμπείο». Αρχειοθετήθηκε από το πρωτότυπο στις 18 Απριλίου 2016. Ανακτήθηκε στις 23 Φεβρουαρίου 2018. URL: odysseus.culture.gr. (дата звернення: 30.09.2023).
2. Ancient temple. URL: <https://learnmore.ancienttemple.ysma.gr/> (дата звернення: 31.08.2023).
3. Friday briefing: The latest twist in the 200-year dispute over the Parthenon marbles. The Guardian. URL: <https://www.theguardian.com/world/2023/jan/06/first-edition-parthenon-marbles-british-museum> (дата звернення: 29.08.2023).
4. Greece rebuts British Museum claim Parthenon marbles were ‘removed from rubble’. The Guardian. URL: <https://www.theguardian.com/artanddesign/2022/may/23/greece-rebuts-british-museum-claim-parthenon-marbles-were-removed-from-rubble> (дата звернення: 29.08.2023).
5. Greece wildfire declared largest ever recorded in EU. The Guardian. URL: <https://www.theguardian.com/world/2023/aug/29/greece-wildfire-declared-largest-ever-recorded-in-eu> (дата звернення: 10.08.2023).
6. Greece wildfires: 79 people arrested for arson. BBC. URL: <https://www.bbc.com/news/uk-66612781> (дата звернення: 18.08.2023).
7. Greece: 700 firefighters battle to bring massive fire under control. Aljazeera. URL: <https://www.aljazeera.com/gallery/2023/9/5/firefighters-in-greece-work-to-bring-the-massive-fire-under-control> (дата звернення: 18.08.2023).
8. Huffpost. Ο τουρισμός της «άλλης Ελλάδας». URL: https://www.huffingtonpost.gr/entry/o-toerismos-tes-alleselladas_gr_632c51a3e4b0572027b0040f (дата звернення: 18.08.2023).
9. In newspaper. URL: <http://www.in.gr> (дата звернення: 03.09.2023).

10. INSETE. Ελληνική και Διεθνής Οικονομία. Τευχος 82 Μάρτιος – 2023.
URL: https://insete.gr/wp-content/uploads/2023/06/Bulletin_2305-1.pdf
(дата звернення: 12.08.2023).
11. INSETE. Η συνολική φήμη της Ελλάδας της Αθήνας. 2022. (дата звернення: 12.08.2023).
12. Joan Breton Connelly. The Parthenon Enigma. Alfred A. Knopf, 2014. 485p.
13. Map of Greece URL: <https://www.enchantedlearning.com/europe/greece/map/> (дата звернення: 03.09.2023).
14. Provatakis T.M. Meteora: history of the monasteris and monasticism. Afiny: Michalis Toubis. 1983. 112 p.
15. Smeral E. The Impact of the Financial and Economic Crisis on European. *Tourism Journal of Travel Research*. 2022. № 48 (1). P. 3–13.
16. The donkey sanctuary. URL: thedonkeysanctuary.org.uk (дата звернення: 26.09.2023).
17. The Importance of Tourism for Greece. URL: <http://sete.gr/EN/TOURISM> (дата звернення: 26.09.2023).
18. The most beautiful parks and nature reserves in Greece, in contact with nature. Orizzonte. URL: <https://www.orizzontemagazine.com/greece/heritage/parks-and-nature-reserves/> (дата звернення: 26.08.2023).
19. Tourists flee Rhodes wildfires in Greece’s largest-ever evacuation. CNN. URL: <https://edition.cnn.com/2023/07/22/europe/greece-record-breaking-heat-wave-climate-intl/index.html> (дата звернення: 18.08.2023).
20. UNWTO World Tourism Barometer - November 2022, Statisticcal Annex. URL: https://www.developmentaid.org/api/frontend/cms/file/2022/11/UNWTO_Barom22_06_Nov_Statistical_Annex_en.pdf (дата звернення: 27.08.2023).
21. UNWTO Tourism Highlights, 2019 Edition. URL: <http://mkt.unwto.org/publications> (дата звернення 12.04.2022).

22. Web-Greece.Gr. Τουριστικός οδηγός Ελλάδας. URL: <https://web-greece.gr/> (дата звернення: 03.08.2023).
23. Εκτενές διθυραμβικό άρθρο της Guardian για το Φεστιβάλ Αθηνών – Επιδαύρου. Catisart. URL: <https://www.catisart.gr/guardian/> (дата звернення: 03.08.2023).
24. Ευζώνες. Phermeli. URL: <https://phermeli.gr/euzones/> (дата звернення: 25.08.2023).
25. Η Προεδρική Φρουρά μετρά 152 χρόνια ζωής. Euronews. URL: <https://gr.euronews.com/2020/12/12/proedriki-froyra-ellada-euzones-152-xronia-zois> (дата звернення: 25.08.2023).
26. Ιερά βασιλική μονή αγίου και μεγάλου Μετεωρου. URL: <http://meteoromonastery.gr> (дата звернення: 29.08.2023).
27. Μετέωρα, το αριστούργημα της φύσης. Travelphoto. URL: <https://travelphoto.gr/meteora-meteoro-monasteries/> (дата звернення: 01.09.2023).
28. Μετεώρα: Οι επιβλητικοί βράχοι που δημιουργήθηκαν πριν από 25-30 εκατομμύρια χρόνια. Tilestwra. URL: <https://www.tilestwra.com/meteora-i-entiposiaki-vrachi-pou-dimiourgithikan-prin-apo-25-30-ekatommiria-chronia/> (дата звернення: 31.08.2023).
29. ΠΡΟΕΔΡΙΚΗ ΦΡΟΥΡΑ. Προεδρία της Ελληνικής Δημοκρατίας. URL: <https://www.presidency.gr/organosileitourgia/proedriki-froura/> (дата звернення: 25.08.2023).
30. Στατιστικά Στοιχεία Αεροπορικής Κίνησης 2017. Santorini airport. URL: https://www.jtr-airport.gr/uploads/sys_nodelng/2/2894/Santorini_FY_Traffic_2017vs2016.pdf (дата звернення: 30.08.2023).
31. Στατιστικά Στοιχεία Αεροπορικής Κίνησης 2019. Santorini airport. URL: https://www.jtr-airport.gr/uploads/sys_nodelng/2/2894/Santorini_Traffic_2019vs2018.pdf (дата звернення: 30.08.2023).

32. Στατιστικά Στοιχεία Αεροπορικής Κίνησης 2020. Santorini airport. URL: https://www.jtr-airport.gr/uploads/sys_nodeInlg/2/2894/Santorini_12_Traffic_2020vs2019.pdf (дата звернення: 30.08.2023).
33. Στατιστικά Στοιχεία Αεροπορικής Κίνησης 2021. Santorini airport. URL: https://www.jtr-airport.gr/uploads/sys_nodeInlg/2/2894/Santorini_12_Traffic_2020vs2019.pdf (дата звернення: 30.08.2023).
34. Στατιστικά Στοιχεία Αεροπορικής Κίνησης 2022. Santorini airport. URL: https://www.jtr-airport.gr/uploads/sys_nodeInlg/2/2894/Santorini_12_Traffic_2022vs2021.pdf (дата звернення: 30.08.2023).
35. Στατιστικό Δελτίο Νο 66. Φεβρουάριος – 2021/7. URL: https://insete.gr/wp-content/uploads/2021/11/Bulletin_2110.pdf (дата звернення: 12.08.2023).
36. Στατιστικό Δελτίο Νο 77. Μάρτιος – 2022. URL: https://insete.gr/wp-content/uploads/2022/03/Bulletin_2203.pdf (дата звернення: 12.08.2023).
37. Σύντομη Ιστορία των Μετεώρων. Kalampaka. URL: <https://www.kalampaka.com/el/meteora/history/> (дата звернення: 31.08.2023).
38. Асоціації грецьких туристичних підприємств (INSETE). URL: <https://insete.gr/> (дата звернення: 10.08.2023).
39. Безязиченко Я.В. Види оцінки туристичного потенціалу території. Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. *"Стратегічні перспективи туристичної та готельно-ресторанної індустрії в Україні: теорія, практика та інновації розвитку"* (м. Умань, 30-31 жовтня 2019 р.) Умань: Візаві, 2019. 350 с. С.319-321.
40. Біль М. Механізм державного управління туристичною галуззю (регіональний аспект): монографія. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2011. 228 с.

- 41.В.І. Вишневецький, В.В. Лук'янюк Греція як країна туризму. *Науковий вісник ХДУ Серія: Географічні науки*. 2021. № 15. С. 59-66
- 42.Горин Г.В. Рекреаційно-туристичний потенціал Західного регіону України у контексті транскордонного співробітництва. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2014. Вип. 2(106). С. 171-178.
43. Горобець О. Журнал про мандрівки та відпочинок. Київ: ТОВ Редакція журналу Міжнародний туризм , 2020. Вип. 4 (106). 145 с.
- 44.Готелі в Греції. URL: www.booking.com/country/. (дата звернення 20.02.2023).
- 45.Дарвіду К. Розвиток туристичної галузі Греції в період кризи 2009-2014 рр. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2014. Вип. 4. С. 141-154.
- 46.Закон України про внесення змін до Закону України «Про туризм» Відомості Верховної Ради України. 2004. № 13. 180 с.
- 47.Інвестиції в Греції. URL: <http://www.investingreece.gov.gr> (дата звернення 28.08.2023).
- 48.Лебедєв І.К., Лебедєва І.М. Вплив промислової революції на розвиток туризму в ХІХ – першій половині ХХ ст. *Сторінки історії: Зб. наук. праць*. Вип.43. Київ: НТУУ “КПІ імені Ігоря Сікорського”, 2017. С. 42–50.
- 49.Лебедєва І.М. Особливості використання культурної спадщини первісної доби в туризмі. *Ad orbem per linguas. До світу через мови: Матеріали Міжнародної науково-практичної відеоконференції (13–14 травня 2021 р.)*. Київ, 2021. С. 584–585.
- 50.Лебедєва І.М. Соціальні аспекти становлення туризму. *Ad orbem per linguas. До світу через мови: Матеріали Міжнародної науково-практичної відеоконференції «Наративи сучасної України у світовій*

- геополітиці» (18–19 травня 2023 р.). Київ: Видавничий центр КНЛУ, 2023. С. 517–518.
51. Любіцева О. О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти). 3-є вид., перероб. та доп. Київ: Альтерпрес, 2005. 436 с.
52. Любіцева О. О. Туристичні ресурси України: навч. посібник. Київ: Альтерпрес, 2007. 369 с.
53. Макарова Т.Г. Греція. Афіни и материк: путівник. Київ, 2007. 352 с.
54. Мальська М. П., Худо В. В. Туристичний бізнес: теорія та практика: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 368 с.
55. Огієнко А.В., Огієнко М.М. Теоретичні засади дослідження туристично-рекреаційного потенціалу. *Економіка та управління національним господарством. Серія: Проблеми системного підходу в економіці*. 2020. Вип.1(75) С. 31-37.
56. Офіційний сайт Євростату: URL: <http://ec.europa.eu/eurostat/> (дата звернення: 27.08.2023).
57. Офіційний сайт ЮНЕСКО. URL: www.unesco.org/en/ (дата звернення: 27.08.2023).
58. Патійчук В. О. Сучасні риси розвитку релігійно-паломницького туризму в Греції. Луцьк : Вежа-Друк, 2015. 156 с.
59. Патійчук В. О. Сучасні риси розвитку релігійно-паломницького туризму в Греції. Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки. 2015. С. 151-156.
60. Патійчук В. О. Сучасні риси розвитку туризму в Греції. *Актуальні проблеми країнознавчої науки: матеріали II Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конференції (м. Луцьк, 14–15 травня 2015 р.)*. Луцьк: Вежа-Друк, 2015. С. 151-156.
61. Патійчук В. О., Анцигін О. Сучасні проблеми розвитку туристичної галузі Греції. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2017. С. 126-135. URL:

<http://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/15304>

(дата звернення 13.07.2023).

62. Патійчук В. О., Барський Ю.М., Ткачук Н.М., Ціпошук С.А. Головні проблеми сучасного розвитку туризму Греції. *Abstracts of X International Scientific and Practical Conference. Science foundations of modern science and practice*. Athens, Greece November 23 - 26, 2021 С.134-143.
63. Показник ВВП Греції в 2019 році. URL:<https://uain.gr/2020/10/19/pokaznyk-vvp-gretyiyi-v-2019-rotsi-sklav183-606-mlrd-yevro/> (дата звернення: 08.05.2023).
64. Туристична політика зарубіжних країн : підручник / за ред.: А.Ю. Парфіненка. Харків : ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2015. 220 с.
65. Туристичне країнознавство : підручник / А. Ю. Парфіненко, В. І. Сідоров, О. О. Любіцева. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : Знання, 2015. 551 с.
66. Угода про співробітництво у сфері туризму між Урядом України та Урядом Грецької Республіки від 11.11.1996. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/300_008#Text (дата звернення: 24.08.2023).

ДОДАТКИ

Додаток А



Рис. А.1. Карта Греції

Додаток Б
Національні заповідники Греції

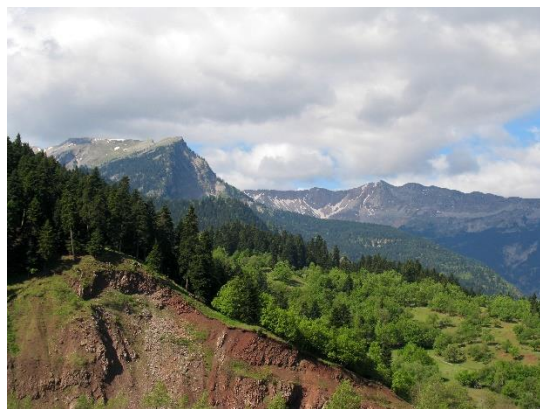


Рис. Б.1. Заповідник Південного
Пінду



Рис. Б.1. Заповідник Олімпу



Рис. Б.3. Заповідник Вікос-Аоос



Рис. Б.4. Заповідник Самарія (Білі
Гори)

Додаток В
Історичні пам'ятки Греції



Рис. В.1. Афі́нський Акрополь



Рис. В.2. Парфенон



Рис. В.3. Храм Ніки



Рис. В.4. Ерехтейон



Рис. В.5. Ерехтейон

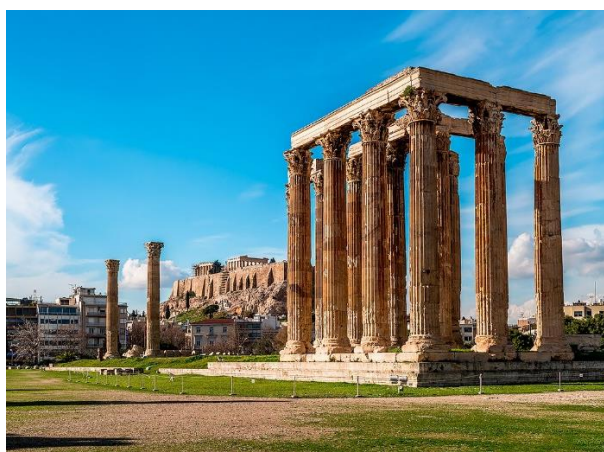


Рис. В.6. Храм Зевса Олімпійського

Додаток Г

Евзони



Рис. Г.1. Ритуал зміни почесної варті елітної гвардії

Додаток Д
Монастирі Греції



Рис. Д.1. Монастирі Метеора



Рис. Д.2. Афон